

GEZAMENLIJK FORMEEL ADVIES

Tweede lezing - Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 6 juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de opheffing van de anonieme donatie

Opgesteld door:

Michelle Lambrechts, Voorzitster vzw Ik Zit Met Een Ei

Dr. Agnes Vermeulen, Interniste-haematoloog

Dr. Lara Jacxsens, Bio-ethicus

Prof. Dr. Sigrid Sterckx, Bio-ethicus

Prof. Dr. Siggie Vertommen, assistent professor in sociologie van gezondheid en gender

April 2026

Zie ook bijlages:

- Antwoord op bijkomende vragen na advies 1e lezing door Michelle Lambrechts - vzw ik zit met een ei.
- Beleidsadvies 26 juni 2025
- Call CALL1375216 - vraag onder openbaarheid van bestuur, slachtofferrechten en informatieplicht

Inhoud

1. Inleiding en reikwijdte van dit advies	1
2. Structurele lacunes inzake de bescherming van eiceldonoren	2
2.1 Geen eigen wettelijk statuut	2
2.2 Geen onafhankelijke informatieplicht online	2
2.3. Geen verbod op informatievoorziening via derden	3
2.4. Geen uniforme informatieverstrekking binnen de fertiliteitsklinieken	3
2.5 Geen onafhankelijke vertegenwoordiging van de eiceldonor	4
2.6. Synthese: cumulatieve tekortkomingen	5
3. Bijkomende normatieve en institutionele gebreken.....	5
3.1 Institutionele onvolledigheid.....	5
3.2 Retroactieve regeling (art. 77).....	6
3.3 Overgangsperiode van zes maanden voor anoniem materiaal.....	7
3.4 Leeftijdsdrempels	7
3.5 Evaluatietermijn 2031.....	8
3.6 Handhaving en sancties	8
4. Het schaarste-argument.....	9
5. Systemische belangenconflicten in de sector	9
6. Concrete wetsaanpassingen: voorstellen.....	10
Voorstel A — Nieuw art. 51/1: Eigen statuut eiceldonoren	10
Voorstel B — Wijziging art. 77: Gelijke rechten voor donorkinderen uit het verleden	11
Voorstel C — Grensoverschrijdende registratie: aanvulling art. 65/2.....	11
7. Conclusie	11

1. Inleiding en reikwijdte van dit advies

De wettelijke regeling en terugbetaling van bepaalde aspecten van medisch begeleide voortplanting maakt deel uit van een ruimer geheel aan beleidsmaatregelen waarmee de overheid de vruchtbaarheid van de bevolking ondersteunt. Binnen dat kader en volgens de huidige stand van de medische wetenschap wordt het gebruik van gedoneerde eicellen voorgesteld als een laatste oplossing voor wensouders met een onvervulde kinderwens, nadat andere technieken, zoals kunstmatige inseminatie en in-vitrofertilisatie met eigen genetisch materiaal, zijn uitgeput en zonder succes zijn gebleven. Daarnaast kennen deze technieken nog andere toepassingen en worden ze steeds vaker gebruikt als biologische grondstof in wetenschappelijk onderzoek en biotechnologische (commerciële) toepassingen. Net door die bijzondere positie van eiceldonatie binnen de zorgketen is een specifiek en zorgvuldig uitgewerkt juridisch kader des te noodzakelijker.

Een donorkind is het resultaat van een eicel- en/of spermadonatie of embryodonatie. Een coherente regelgeving rond donorkinderen vereist dat alle betrokkenen op een evenwichtige en rechtvaardige manier worden behandeld. Het gaat daarbij om eiceldonoren, zaadceldonoren, embryodonoren, draagmoeders, wensouders en donorkinderen zelf. Tegelijk moet worden erkend dat deze actoren zich niet in een gelijke positie bevinden binnen fertiliteitstrajecten. Er bestaan duidelijke machts- en afhankelijkheidsverschillen, onder meer op vlak van informatie, lichamelijke integriteit, emotionele betrokkenheid en juridische positie. Zo dragen eiceldonoren en draagmoeders de fysieke en medische lasten van de procedure, terwijl wensouders doorgaans een sterkere beslissings- en onderhandelingspositie innemen, en donorkinderen zelf geen stem hebben in het proces dat tot hun ontstaan leidt. Een rechtvaardig regelgevend kader dient deze asymmetrieën expliciet te erkennen en te adresseren, zodat de bescherming van kwetsbare partijen structureel wordt gewaarborgd.

Dit gezamenlijk formeel advies is een tweede lezing bij het Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 6 juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting, en inzonderheid de bepalingen betreffende de opheffing van de anonieme donatie (Memorie van Toelichting, 26 februari 2026). Het Voorontwerp beoogt, naar eigen zeggen, niet alleen de donoranonimiteit af te schaffen, maar ook de wet van 6 juli 2007 structureel te verbeteren en eiceldonoren en donorkinderen beter te beschermen (Memorie, punten 40–46, 86, 104–106 en 161). Dit advies toetst of het Voorontwerp die belofte inlost.

Hoewel het Voorontwerp belangrijke stappen zet en blijkt geeft van een duidelijke intentie tot verbetering, blijven er volgens dit advies een aantal wezenlijke aandachtspunten bestaan. Deze situeren zich in bredere institutionele en structurele keuzes binnen het regelgevend kader. Twee categorieën van knelpunten werden geïdentificeerd die, mits gerichte bijsturing, kunnen bijdragen tot een meer evenwichtige en duurzame bescherming van alle betrokkenen:

1. Structurele lacunes inzake de bescherming van eiceldonoren - reeds uitvoerig gedocumenteerd in het beleidsadvies ingediend bij het kabinet van Minister Vandenbroucke (26 juni 2025, vzw Ik Zit Met Een Ei) en in het wetsvoorstel van Frieda Gijbels (15 oktober 2025)
2. Bijkomende normatieve en institutionele gebreken in het Voorontwerp zelf - geïdentificeerd bij grondig technisch-juridisch onderzoek van de ontwerp-wetstekst en de Memorie van Toelichting.

2. Structurele lacunes inzake de bescherming van eiceldonoren

2.1 Geen eigen wettelijk statuut

De wet van 6 juli 2007 hanteert de overkoepelende term ‘gameten’, waardoor eiceldonoren juridisch op gelijke wijze worden behandeld als zaadcelldonoren. Het Voorontwerp brengt hierin geen verandering. Deze gelijkstelling is echter zowel medisch als ethisch onjuist en problematisch.

De procedure voor eiceldonatie verschilt fundamenteel van zaadcelldonatie. Zij omvat hormonale stimulatie, een folliculaire punctie onder anesthesie en brengt risico's met zich mee, zoals het Ovarieel Hyperstimulatiesyndroom (OHSS) en andere ernstige complicaties. Het betreft een invasieve en tijdrovende ingreep bij een gezonde eiceldonor, zonder enig therapeutisch voordeel voor haarzelf. Deze belasting staat in geen verhouding tot die van zaadcelldonatie.

Bovendien kan de eiceldonor niet zonder meer als patiënt in de klassieke zin worden beschouwd: de donor ondergaat een medische handeling zonder persoonlijk gezondheids- of economisch voordeel. De gebruikelijke patiëntenbescherming is daarom niet automatisch op haar van toepassing. Evenmin valt die onder de beschermingsmechanismen van de transplantatiewetgeving.

Wegens bovenstaande redenen verdienen eiceldonoren een eigen wettelijk statuut.

2.2 Geen onafhankelijke informatieplicht online

Hoewel de wet reeds een verplichting tot het verstrekken van ‘eerlijke informatie’ bevat, toont onderzoek aan dat de informatie die fertiliteitscentra aan potentiële eiceldonoren online verschaffen onvolledig, eenzijdig of zelfs misleidend kunnen zijn. De communicatie wordt doorgaans gedomineerd door een altruïstische framing, terwijl gezondheidsrisico's en mogelijke langetermijngevolgen vaak structureel onderbelicht blijven. Bovendien is er een gebrek aan onafhankelijk en langdurig onderzoek naar de impact van eiceldonatie op donoren, wat de informatiebasis verder verzwakt.

Het Voorontwerp pakt deze problematiek slechts gedeeltelijk aan door in artikel 7, §2 te voorzien in informatieverstrekking over de plichten van de donor ten aanzien van het donorkind. Dit advies is van oordeel dat verder moet worden gegaan dan deze beperkte invulling van de informatieplicht. Informatie over rechten en plichten volstaat niet om te garanderen dat eiceldonoren een werkelijk geïnformeerde beslissing kunnen nemen; ook onafhankelijke informatie over de medische procedure van eiceldonatie zelf is essentieel. Daarom stelt dit advies voor om expliciet te voorzien in een centraal informatieplatform dat eiceldonoren op een uniforme en onafhankelijke wijze informeert over de procedure, de medische en psychosociale risico's, de kosten en de mogelijke gevolgen, inclusief de relatie tot een eventueel donorkind. Dit impliceert dat fertiliteitsklinieken eiceldonoren systematisch doorverwijzen naar het centrale platform, in plaats van zelf afzonderlijke en mogelijk uiteenlopende informatie online aan te bieden. Een relevant voorbeeld is Frankrijk, waar informatie over gametendonatie gecentraliseerd wordt via een door de overheid beheerd platform, wat fragmentatie en tegenstrijdigheden tussen instellingen voorkomt. In tegenstelling tot dit model stelt dit advies evenwel voor om eiceldonoren actief te betrekken bij de ontwikkeling en inhoud van het platform, zodat de verstrekte informatie beter aansluit bij hun reële informatiebehoeften en de vragen en zorgen die voor hen essentieel zijn.

Het Voorontwerp voorziet momenteel niet in een dergelijk onafhankelijk, neutraal en door de overheid gesuperviseerd centraal informatieplatform. Bij afwezigheid van een dergelijk kader dreigt de informatieverstrekking versnipperd te blijven en kan er variatie bestaan tussen instellingen, wat de uniformiteit en vergelijkbaarheid van de informatie beperkt. Dit kan ertoe leiden dat eiceldonoren niet steeds op dezelfde wijze worden ondersteund in hun besluitvorming, waardoor er ruimte blijft voor verbetering in de bescherming en ondersteuning van hun keuzeprocessen.

2.3. Geen verbod op informatievoorziening via derden

Het Voorontwerp bevat momenteel geen specifieke bepalingen die de informatieverstrekking via derden expliciet reguleren of begrenzen. In de praktijk kunnen patiëntenverenigingen, wensoudergroepen of andere organisaties een rol opnemen in het informeren van potentiële eiceldonoren. Wanneer dergelijke actoren echter informatie verstrekken of doorverwijzen, bestaat het risico dat de grens tussen neutrale informatie en meer gerichte beïnvloeding minder duidelijk wordt, zeker wanneer uiteenlopende belangen een rol spelen. Zoals hierboven reeds uitgelegd, onderstreept dit advies daarom het belang van een duidelijk centraal informatiepunt waarnaar alle externe actoren consequent dienen te verwijzen. Op die manier kan worden vermeden dat informatie versnipperd raakt of dat verschillende boodschappen naast elkaar bestaan, en wordt de transparantie en vergelijkbaarheid van informatie versterkt.

Tegen deze achtergrond kan worden overwogen om het Voorontwerp verder te versterken door duidelijke richtlijnen te voorzien over informatieverstrekking door derden, met als uitgangspunt dat actieve wervende communicatie gericht op het aanzetten tot eiceldonatie niet via uiteenlopende kanalen wordt verspreid, maar wordt vervangen door uniforme en gecontroleerde doorverwijzing naar een onafhankelijk, publiek informatieplatform. Dit draagt bij tot een duidelijke afbakening tussen algemene informatievoorziening en meer sturende of beïnvloedende communicatie.

Wij stellen voor dat elke vorm van actieve beïnvloeding (direct of via derden) gericht op het overtuigen van personen tot het afstaan van lichaamsmateriaal, en tot het ondergaan van ingrijpende medische procedures zonder enig eigen gezondheids-economisch voordeel, dient wettelijk verboden te zijn. Dit onderscheidt zich fundamenteel van algemene gezondheidscommunicatie: het gaat om het aansturen van een autonome beslissing over lichamelijke integriteit, ten behoeve van derden en commerciële belangen.

De urgentie van een dergelijk verbod wordt versterkt door de groeiende en veelzijdige vraag naar eicellen, niet alleen binnen de reproductieve geneeskunde maar ook in sectoren zoals wetenschappelijk onderzoek, biotechnologie en farmaceutische ontwikkeling. De omvang en aard van deze vraag zijn voor potentiële eiceldonoren doorgaans niet transparant. Bestaande registratiesystemen zijn bovendien onvoldoende om deze vraag volledig in kaart te brengen of te reguleren.

2.4. Geen uniforme informatieverstrekking binnen de fertiliteitsklinieken

De inhoud en het verloop van de geïnformeerde toestemmingsprocedure binnen fertiliteitsklinieken is momenteel niet wettelijk eenduidig vastgelegd. Hierdoor ontstaan in de praktijk verschillen tussen centra in de manier waarop informatie wordt aangereikt en hoe het toestemmingsproces wordt georganiseerd. Dit kan ertoe leiden dat de beslissing van de donor om al dan niet te doneren niet steeds op een gelijkvormige en voldoende gestandaardiseerde basis tot stand komt.

Net zoals het van belang is dat online informatie uniform en onafhankelijk wordt aangeboden, geldt dit ook voor de informatieverstrekking door zorgverleners binnen de fertiliteitscentra zelf. Wanneer er onvoldoende harmonisatie bestaat tussen centra, blijven eiceldonoren afhankelijk van de specifieke werkwijze, expertise en communicatiestijl van het individuele centrum. Dit kan bijdragen aan een blijvende informatieasymmetrie, waarbij fertiliteitscentra een centrale rol opnemen in het structureren en duiden van complexe medische informatie, terwijl eiceldonoren in belangrijke mate afhankelijk zijn van hoe deze informatie wordt overgebracht en toegelicht. Het verder uitwerken van een meer uniforme aanpak kan daarom bijdragen aan meer gelijkwaardige en voorspelbare informatievoorziening, en aan het versterken van de positie van de donor in haar zorg- en beslissingsproces.

In dat verband is het eveneens van belang aandacht te besteden aan de timing en spreiding van de informatieverstrekking. Naast het voorzien van toegankelijke en consistente informatie, zowel online als via zorgprofessionals, kan een minimale reflectie periode na volledige informatieverstrekking de zorgvuldigheid van het besluitvormingsproces versterken. Dergelijke reflectieperiodes worden

bijvoorbeeld ook toegepast in andere domeinen van de geneeskunde, zoals bij levende orgaandonatie in verschillende landen. Zo'n periode biedt potentiële eiceldonoren de ruimte om de ontvangen informatie op hun eigen tempo te verwerken, vragen te formuleren en hun beslissing af te stemmen op hun persoonlijke situatie en waarden. Aangezien er bij eiceldonatie geen sprake is van onmiddellijke medische urgentie, kan het waarborgen van voldoende tijd voor reflectie bijdragen aan een zorgvuldiger en meer gedragen besluitvorming. Dit sluit aan bij een benadering waarin niet enkel de juridische geldigheid van toestemming centraal staat, maar ook de zorgvuldige ondersteuning van de donor in een proces dat lichamelijk, emotioneel en relationeel betekenisvol kan zijn.

Ieder donorkind is onherroepelijk verbonden aan de eiceldonor en aan de geïnformeerde toestemming die aan de basis ligt van de donatie. Wanneer de informatieverstrekking en begeleiding niet voldoende onafhankelijk en uniform zijn georganiseerd, kan dit de robuustheid van het toestemmingsproces beïnvloeden. In dat geval rijst de vraag in welke mate kan worden gesproken van een volledig gedragen en voldoende onderbouwde toestemming die het verdere gebruik van eicellen op een rechtsgeldige en zorgvuldige manier ondersteunt.

Ten slotte bestaat er op systeemniveau beperkt inzicht in de concrete praktijken die binnen verschillende centra worden toegepast, waardoor het moeilijk is om de feitelijke variatie en de impact daarvan op het besluitvormingsproces volledig te evalueren. Dit onderstreept de nood aan onafhankelijk, systematisch onderzoek naar de huidige praktijkvoering, zodat het regelgevend kader beter kan worden afgestemd op de reële zorgpraktijk en de ondersteuning van eiceldonoren kan worden versterkt.

2.5 Geen onafhankelijke vertegenwoordiging van de eiceldonor

In de huidige praktijk begeleidt dezelfde arts zowel de eiceldonor als de wensouders. Dit creëert een structureel en moeilijk te vermijden belangenconflict, aangezien één en dezelfde zorgverlener tegelijk de belangen van beide partijen moet afwegen. Vanuit het oogpunt van de donor is dit problematisch, omdat er geen actor is die uitsluitend hun belangen behartigt en volledig onafhankelijk staat van het fertiliteitscentrum.

Hiervoor kunnen we aansluiting zoeken bij de praktijk van levende orgaandonatie, waarbij in sommige landen, maar ook bij ons in sommige ziekenhuizen, een onafhankelijke donorvertegenwoordiger wordt ingeschakeld. Binnen dit model behartigt de donorvertegenwoordiger uitsluitend de belangen van de donor. Deze persoon begeleidt de donor doorheen het volledige evaluatieproces en ziet erop toe dat de donor de medische, psychosociale en financiële risico's begrijpt, vrij en zonder druk kan beslissen en geldig geïnformeerde toestemming of weigering geeft. De vertegenwoordiger heeft daarbij meerdere contactmomenten met de donor, zowel vóór, tijdens als na het evaluatieproces, inclusief een periode van reflectie. De rol kan worden opgenomen door verschillende professionals, zoals artsen, verpleegkundigen, psychologen of sociaal werkers, maar wordt steeds gekenmerkt door onafhankelijkheid ten aanzien van het behandelteam en een exclusieve focus op de donor. De evaluatie zelf richt zich onder meer op de bereidheid en bekwaamheid om te doneren, de motivatie van de donor, de afwezigheid van druk of dwang en het begrip van alle relevante risico's. Dit model biedt belangrijke voordelen doordat het de autonomie, veiligheid en geïnformeerde besluitvorming van de donor structureel versterkt. Gelet op de gelijkaardige ethische gevoeligheden en potentiële risico's binnen eiceldonatie, is het aangewezen om ook daar een dergelijke onafhankelijke vertegenwoordiger te voorzien, zodat de belangen van de eiceldonor op een vergelijkbare manier gewaarborgd worden.

Daarnaast voorziet het Voorontwerp in artikel 6, §2 in psychologische begeleiding voor betrokken partijen, waaronder eiceldonoren en wensouders. Deze bepaling blijft echter algemeen geformuleerd en bevat geen expliciete waarborgen met betrekking tot de onafhankelijkheid van deze begeleiding ten opzichte van het fertiliteitscentrum waar de behandeling plaatsvindt. Evenmin worden inhoudelijke minimumvereisten of kwaliteitscriteria vastgelegd die de uniforme invulling van deze begeleiding garanderen. De voorgestelde wijziging van artikel 6 beperkt zich daarmee tot een verruiming van de betrokken doelgroepen, zonder de structurele voorwaarden voor onafhankelijke en kwaliteitsvolle

psychosociale ondersteuning nader te preciseren.

Bovenstaande tekortkomingen creëren een belangrijke lacune in de bescherming van de eiceldonor: er bestaat geen expliciete waarborg voor een volledig onafhankelijke vertegenwoordiging of begeleiding die uitsluitend gericht is op de belangen, reproductieve keuzes en zorgnoden van de eiceldonor. Hierdoor blijft de mate waarin de eiceldonor gedurende het traject structureel en onafhankelijk wordt ondersteund onvoldoende verankerd in het regelgevend kader.

2.6. Synthese: cumulatieve tekortkomingen

De hierboven beschreven lacunes staan niet los van elkaar, maar grijpen in de praktijk op elkaar in en versterken elkaars effecten. Een goed geïnformeerde en gedragen toestemming kan immers enkel tot stand komen wanneer er sprake is van toegankelijke, neutrale en onafhankelijke informatieverstrekking. Die vormt een noodzakelijke voorwaarde om als eiceldonor vragen te kunnen stellen, informatie te kunnen plaatsen binnen de eigen levenscontext en op een geïnformeerde manier gebruik te maken van bijkomende beschermingsmechanismen, zoals onafhankelijke begeleiding en ondersteuning.

Het Voorontwerp voorziet evenwel nog niet in een samenhangend geheel van waarborgen dat dit proces structureel ondersteunt. Zo ontbreekt onder meer:

- een centraal en onafhankelijk informatieplatform;
- uniforme regels voor het informatievoorzieningsproces, inclusief een minimale reflectieperiode;
- en een expliciete voorziening voor onafhankelijke vertegenwoordiging of ondersteuning van de eiceldonor doorheen het traject.

Hierdoor blijft de informatieverstrekking in belangrijke mate afhankelijk van de praktijken binnen individuele centra, wat kan leiden tot verschillen in aanpak en tot een blijvende informatieasymmetrie. In een context waarin fertiliteitszorg steunt op vertrouwen, zorgvuldige begeleiding en het respecteren van reproductieve autonomie, is het net van belang dat potentiële eiceldonoren niet alleen juridisch correct worden geïnformeerd, maar ook op een gedragen en zorgzame manier worden ondersteund in hun beslissing.

In samenhang met de toenemende en diverse maatschappelijke vraag naar eicellen, zowel binnen de reproductieve geneeskunde als daarbuiten, betekent dit dat de verantwoordelijkheid en de mogelijke belasting van deze vraag in belangrijke mate bij individuele eiceldonoren terechtkomen. Dit onderstreept het belang van een regelgevend kader dat niet alleen inzet op formele toestemming, maar ook op zorgvuldige informatie, begeleiding en structurele bescherming van de betrokken personen.

3. Bijkomende normatieve en institutionele gebreken

Bij onderzoek van de ontwerp-wetstekst en de Memorie van Toelichting werden onderstaande bijkomende kritische punten geïdentificeerd. Deze zijn zelfstandig relevant voor de toetsing door de Raad van State.

3.1 Institutionele onvolledigheid

De definitiebepaling van het ‘Instituut voor Donorgegevens’ in de ontwerp-wetstekst bevat momenteel een open invulling, aangeduid met de vermelding [orgaan/college van experts]. Dit wijst erop dat de wetgever bij de indiening van het ontwerp nog geen definitieve keuze heeft gemaakt over de juridische en institutionele vorm die het centrale bestuursorgaan zal aannemen.

Het verdient aanbeveling om dergelijke fundamentele institutionele keuzes reeds in deze fase verder te concretiseren. Een duidelijke afbakening van de aard en positie van het Instituut is immers essentieel om een samenhangend en werkbaar regelgevend kader te kunnen beoordelen. In die zin gaat het niet

enkel om een technische precisering, maar om een element dat mee de structurele werking en bestuur van het systeem bepaalt.

De uiteindelijke keuze voor een bepaalde institutionele vorm heeft belangrijke implicaties voor onder meer de onafhankelijkheid, rechtspersoonlijkheid, samenstelling en bevoegdheidsverdeling van het Instituut voor Donorgegevens. Deze elementen bepalen op hun beurt hoe het systeem juridisch kan worden aangestuurd en getoetst, evenals de mate waarin democratische controle en transparantie kunnen worden gewaarborgd. Het verder uitwerken van deze keuze in de definitieve tekst zou dan ook bijdragen aan de rechtszekerheid en de institutionele coherentie van het voorgestelde kader.

3.2 Retroactieve regeling (art. 77)

Artikel 77 van het Voorontwerp voorziet in een overgangsregeling voor donaties uit het verleden, waarbij een onderscheid wordt gemaakt in de rechtspositie van donorkinderen naargelang het moment van hun verwekking. Enerzijds hebben kinderen die worden verwekt na de inwerkingtreding van de wet recht op niet-identificerende gegevens vanaf de leeftijd van 12 jaar en op identificerende gegevens vanaf 16 jaar, zonder dat hiervoor de toestemming van de donor vereist is. Anderzijds geldt voor kinderen die vóór de inwerkingtreding van de wet zijn verwekt dat zij wel toegang kunnen krijgen tot niet-identificerende informatie vanaf 12 jaar, maar dat de toegang tot identificerende gegevens afhankelijk blijft van de expliciete toestemming van de donor.

Dit verschil in behandeling roept vragen op in het licht van het recht op kennis van afstamming zoals beschermd door artikel 8 EVRM, geïnterpreteerd in de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, onder meer in EHRM 16 juni 2009, Pascaud t. Frankrijk (§§ 48 en 59), waarnaar ook in de Memorie van Toelichting wordt verwezen. Het recht op afstammingsinformatie wordt daarbij niet benaderd als een recht dat in essentie varieert naargelang de temporele context van de wetgeving, maar als een recht dat voortvloeit uit de positie van het kind zelf. Vanuit dat perspectief verdient het bijzondere aandacht hoe een overgangsregeling de gelijke behandeling van betrokken kinderen kan waarborgen, rekening houdend met het feit dat zij geen invloed hebben op het tijdstip van hun verwekking.

Tegelijkertijd is het van belang te erkennen dat overgangsregelingen vaak worden ingevoerd om bestaande verwachtingen en juridische verhoudingen te respecteren. In die zin beoogt artikel 77 een evenwicht te vinden tussen de positie van donoren en die van donorkinderen binnen een wijzigend regelgevend kader. Niettemin blijft het aangewezen om te evalueren of het gemaakte onderscheid voldoende in verhouding staat tot de doelstelling van het recht op afstammingsinformatie en de gelijke bescherming van alle betrokken kinderen.

Bovendien is art. 77 beperkt tot donaties 'binnen de medisch begeleide voortplanting' en uitsluitend van toepassing op 'donoren die noch wensouder, noch behandelende arts zijn.' De reikwijdte van de overgangsbepaling blijft daarmee veel enger dan de bredere en diverse populatie van donorkinderen die in de praktijk bestaat. Zo vallen onder meer donorkinderen die ontstaan zijn via zelfinseminatie, bijvoorbeeld met door wensouders zelf aangekocht sperma, een praktijk waarvan het FAGG recent cijfers publiceerde en waarbij de bevoegde autoriteiten wijzen op mogelijke aandachtspunten, buiten het toepassingsgebied. Hetzelfde geldt voor kinderen die voortkomen uit informele donatievormen of rechtstreekse afspraken tussen donor en ontvanger zonder tussenkomst van een erkend centrum. Daarnaast omvat de bredere groep ook situaties waarin rollen overlappen, zoals wanneer de donor tevens wensouder is (bijvoorbeeld in co-ouderschapconstructies), evenals uitzonderlijke maar gedocumenteerde gevallen waarbij artsen eigen lichaamsmateriaal gebruikten. Verder blijven ook donorkinderen die zijn verwekt via behandelingen in het buitenland, in het kader van grensoverschrijdende fertiliteitstrajecten, of via systemen van uitwisseling of distributie van gameten buiten Belgisch toezicht, buiten de huidige afbakening. Tot slot kunnen ook zogenaamde 'privé ontvangers', waarbij donatie plaatsvindt buiten een formeel geregistreerd kader, niet onder de huidige regeling worden gebracht. Deze variëteit aan gezinsvormen en ontstaanscontexten illustreert dat de

realiteit van donorkinderen breder is dan het formeel gereguleerde medische circuit. Vanuit het oogpunt van zorg, rechtszekerheid en gelijke behandeling kan het daarom zinvol zijn om te onderzoeken in welke mate het regelgevend kader beter kan aansluiten bij deze diverse praktijk, zodat ook deze groepen kinderen op een consistente en zorgvuldige manier worden meegenomen.

Deze opsomming beoogt niet exhaustief te zijn, maar strekt ertoe te illustreren dat de feitelijke context waarin donorkinderen ontstaan ruimer is dan het formeel gereguleerde toepassingsgebied van de huidige bepaling. Dit verduidelijkt waarom de huidige afbakening in de praktijk tot lacunes kan leiden die vanuit het oogpunt van rechtszekerheid en gelijke behandeling nadere reflectie kunnen vergen.

3.3 Overgangsperiode van zes maanden voor anoniem materiaal

Artikelen 33 en 34 van het Voorontwerp staan toe dat reeds gedoneerd anoniem materiaal nog gedurende zes maanden na inwerkingtreding van de wet mag worden gebruikt, met een bijkomende uitzondering voor wensouders bij wie reeds een kind geboren werd uit materiaal van dezelfde donor.

Dit is intern tegenstrijdig met het principiële standpunt van het Voorontwerp zelf dat het recht op identiteit van donorkinderen primeert. De Memorie erkent immers dat schaarste geen argument kan zijn voor het beperken van fundamentele rechten, maar schaarste en continuïteit van behandelingen zijn precies het motief voor deze overgangsperiode. Dit is onaanvaardbaar en wordt verder toegelicht in de volgende sectie.

Kinderen die tijdens deze zes maanden worden verwekt, zullen worden geconfronteerd met precies het systeem van anonieme donatie dat de wet beoogt af te schaffen. Zij genieten formeel de retroactieve rechten van art. 77, maar enkel op voorwaarde van donortoestemming, die per definitie niet zeker is bij anonieme donors. De kans op effectieve identificering van hun donor is daarmee reëel beperkt.

3.4 Leeftijdsgrenzen

Het Voorontwerp stelt de leeftijdsgrens voor toegang tot niet-identificerende gegevens op 12 jaar en tot identificerende gegevens op 16 jaar. In de Memorie van Toelichting wordt deze keuze gemotiveerd vanuit de toenemende autonomie van het kind, evenals vanuit praktische overwegingen met betrekking tot de administratieve belasting die een individuele beoordeling van maturiteit met zich mee zou brengen.

Deze leeftijdsgrenzen lijken evenwel niet rechtstreeks te steunen op specifiek wetenschappelijk onderzoek naar het psychologisch welzijn en de informatiebehoeften van donorkinderen. Beschikbaar onderzoek, waaronder het Delphi-consensusmodel zoals aangehaald in het beleidsadvies van vzw Ik Zit Met Een Ei, wijst eerder in de richting van het belang van vroege en gefaseerde toegang tot informatie over afstamming, als onderdeel van een ondersteunend en zorgzaam ontwikkelingsproces. Binnen de huidige stand van kennis bestaat er geen duidelijke empirische basis die 12 en 16 jaar als vaste, universeel geldige omslagpunten onderbouwt.

Daarnaast sluit het Voorontwerp de mogelijkheid van een individuele beoordeling van maturiteit uit, hoofdzakelijk omwille van uitvoerbaarheid en administratieve efficiëntie. Hoewel dergelijke overwegingen begrijpelijk zijn binnen de organisatie van een toegankelijk systeem, verdient het aandacht hoe deze benadering zich verhoudt tot het uitgangspunt dat beslissingen in de eerste plaats het belang en de ontwikkelingsnoden van het kind centraal moeten stellen, zoals verankerd in artikel 3 van het VN-Kinderrechtenverdrag. In dat licht kan worden overwogen of een meer flexibele benadering, die zowel rechtszekerheid als individuele zorgvuldigheid combineert, verder kan worden onderzocht.

3.5 Evaluatietermijn 2031

Het Voorontwerp voorziet in een eerste evaluatierapport uiterlijk op 28 februari 2031, vijf jaar na de vermoedelijke inwerkingtreding van de wet. Gelet op de ingrijpende structurele wijzigingen die het Voorontwerp doorvoert (met name de oprichting van een Centraal Register, het Instituut voor Donorgegevens en de afschaffing van de anonimiteit voor toekomstige donaties) is het relevant te onderzoeken of een evaluatiemoment op middellange termijn volstaat om de werking van het systeem adequaat op te volgen.

In het huidige ontwerp ontbreekt een expliciet kader voor systematische tussentijdse opvolging of parlementaire rapportering. Evenmin worden vooraf duidelijke kwantitatieve of kwalitatieve indicatoren vastgelegd die automatische bijsturing zouden kunnen activeren wanneer de implementatie in de praktijk afwijkt van de beoogde doelstellingen. Ook is er geen onafhankelijk mechanisme voorzien dat de initiële werking van het Centraal Register en de samenwerking met de betrokken fertiliteitscentra van nabij opvolgt in de opstartfase.

Tegen deze achtergrond kan worden overwogen om te voorzien in een eerdere en meer gestructureerde evaluatie. Een tussentijds rapport, bijvoorbeeld na 18 maanden, zou kunnen bijdragen aan een tijdige en zorgvuldige bijsturing van het systeem. Dergelijke evaluatie kan worden gebaseerd op zowel kwantitatieve als kwalitatieve indicatoren, zoals de mate van registratienaleving door fertiliteitscentra, de functionele uitrol van het Centraal Register en het effectieve gebruik van het recht op informatie door donorkinderen. Op die manier kan de implementatie van de wet van nabij worden opgevolgd, met aandacht voor zowel de praktische werking als de zorgvuldige bescherming van alle betrokkenen.

3.6 Handhaving en sancties

Het Voorontwerp voorziet strafrechtelijke sancties voor een reeks overtredingen, waaronder het aanrekenen van niet-toegestane kosten aan de eiceldonor (art. 51, §3). Tegelijk blijven er op enkele punten belangrijke vragen bestaan over de praktische uitwerking en de daadwerkelijke bescherming van de eiceldonor in het traject.

Vooreerst preciseert artikel 51, §3 wel welke kosten niet ten laste van de eiceldonor mogen worden gelegd, maar wordt niet verder uitgewerkt welke kosten wél worden gedragen, door wie dit gebeurt en via welk verzekerings- en vergoedingsmechanisme dit concreet wordt georganiseerd. Vanuit het perspectief van een zorgzaam en transparant traject is het van belang dat eiceldonoren vooraf helder worden geïnformeerd over deze financiële en verzekeringsstructuur, en dat zij eenvoudig toegang hebben tot duidelijke informatie en een aanspreekpunt voor vragen of meldingen vóór de start van de donatie.

Daarnaast ontbreekt een expliciet onafhankelijk meldpunt voor het registreren en opvolgen van mogelijke complicaties na eiceldonatie. Een dergelijke voorziening kan bijdragen aan een betere langetermijnopvolging en aan een structureel leerproces binnen de sector, waarbij aandacht wordt besteed aan de ervaringen en zorgnoden van eiceldonoren over tijd. Dit is des te relevanter omdat opvolging momenteel niet op een uniforme wijze wordt verankerd.

Tot slot bevat het Voorontwerp geen specifiek uitgewerkt handhavingsmechanisme voor de naleving van de zogenaamde ‘zes-vrouwenregel’ bij het gebruik van geëxporteerd reproductief materiaal. Hierdoor blijft de praktische controle op deze regel potentieel afhankelijk van de context en de plaats van toepassing. In het licht van een coherent en voorspelbaar regelgevend kader kan worden overwogen om ook voor grensoverschrijdende situaties meer uniforme opvolgings- en controlemechanismen te voorzien.

4. Het schaarste-argument

De Memorie van Toelichting erkent zelf (punt 8) dat de veronderstelling dat niet-anonieme donatie tot minder donaties zou leiden, in het Verenigd Koninkrijk niet wordt bevestigd. Desondanks blijft in de beleidsdiscussie het argument circuleren dat de schaarste aan eicellen bijzondere maatregelen of uitzonderingen zou kunnen rechtvaardigen.

Dit advies benadrukt dat dergelijke redenering juridisch en normatief niet zonder meer kan worden gevolgd, om twee onderscheiden redenen.

1. Het recht op identiteit en afstamming van donorkinderen is een fundamenteel mensenrecht, verankerd in artikel 8 EVRM en de artikelen 7 en 8 van het VN-Kinderrechtenverdrag. Fundamentele rechten kunnen niet worden geconditioneerd door marktoverwegingen of schaarste aan lichaamsmateriaal.
2. Het recht op lichamelijke, psychologische en morele integriteit van de eiceldonor is evenzeer een fundamenteel recht. Een beleid dat eiceldonor schaarste inzet als argument voor het beperken van informatieplichten of het voortduren van feitelijke anonimiteit, maakt de rechten van donorkinderen en eiceldonoren ondergeschikt aan de wensen van wensouders en economische belangen van fertiliteitscentra. Dit is strijdig met de beginselen van *non-maleficence*, autonomie en gelijkheid.

Daarbij rijst bovendien de vraag in welke mate de geïnformeerde toestemming van eiceldonoren uit het verleden, die hebben gedoneerd onder een regime van anonimiteit, als volledig geïnformeerd en duurzaam rechtsgeldig kan worden beschouwd wanneer de structurele voorwaarden waaronder die toestemming werd gegeven nadien fundamenteel wijzigen. Dit onderstreept het belang van zorgvuldige overgangsmaatregelen en transparantie over de juridische en ethische implicaties van stelselwijzigingen.

De vraag rijst in welke mate geïnformeerde toestemmingen uit het verleden als rechtsgeldig kunnen worden beschouwd, wanneer de voorwaarden waaronder eiceldonoren hun toestemming verleenden (waaronder traceerbaarheid en de naleving van wettelijke toepassingslimieten) structureel niet (konden) worden gewaarborgd.

Een tekort aan (eikel)donoren is nooit een rechtsgeldig argument om de rechten van eiceldonoren te beperken. Schaarste kan geen rechtvaardiging zijn voor uitzonderingen op het anonimiteitsverbod, noch voor een beperking van de informatieplicht. De kinderwens verdient begrip, maar mag nooit de parameter zijn waarmee we beoordelen welke vormen van risico, geheimhouding of ongelijkheid we bereid zijn te aanvaarden.

vzw Ik Zit Met Een Ei stelt ondubbelzinnig dat er binnen dit domein geen billijk evenwicht kan of mag worden gezocht tussen enerzijds fundamentele grondrechten, zoals het recht op identiteit en afkomst (artikel 8 EVRM), en de lichamelijke en psychologische integriteit van de eiceldonor (art 8 EVRM) en anderzijds een wens of verlangen tot ouderschap. Dit geldt ook voor de overgangperiode van zes maanden voor anoniem materiaal (art. 33–34).

5. Systemische belangenconflicten in de sector

De structurele lacunes in het Voorontwerp moeten worden geplaatst binnen de bredere institutionele context waarbinnen fertiliteitszorg wordt georganiseerd. Fertiliteitscentra nemen daarbij een centrale rol op in zowel de rekrutering van eiceldonoren als in de eerste informatieverstrekking aan potentiële eiceldonoren. Tegelijkertijd zijn zij verantwoordelijk voor de administratieve en medische dossiers die input leveren voor het Centraal Register, wat hun positie binnen het systeem verder versterkt.

Het huidige ontbreken van een onafhankelijk informatieplatform, een expliciet verankerde donorvertegenwoordiger en een wettelijk uitgewerkt en gestandaardiseerd kader voor de informatievoorzieningsprocedure maakt dat belangrijke onderdelen van de regulering in de praktijk grotendeels binnen de sector zelf worden ingevuld. Dit creëert een vorm van zelfregulering, waarbij de uitvoering en interpretatie van essentiële waarborgen in belangrijke mate samenkomen binnen dezelfde actoren die ook een operationeel en organisatorisch belang hebben in de werking van het systeem.

Deze spanning tussen regulering en uitvoering onderstreept het belang van een voldoende robuuste institutionele scheiding van functies. Het gaat hierbij niet om een veralgemeende kritiek op de intenties of de zorgvuldigheid binnen de sector, maar om een structurele reflectie op de manier waarop verantwoordelijkheden worden verdeeld binnen het systeem. In dat verband kan worden opgemerkt dat uit administratieve correspondentie met het FAGG en de FOD Volksgezondheid (WOB-dossier CALL1375216, ingediend door vzw Ik Zit Met Een Ei, 5 februari 2026) blijkt dat ook in de interpretatie en afhandeling van bepaalde dossiers verschillende actoren met uiteenlopende belangen betrokken worden, wat de complexiteit van het reguleringskader illustreert.

Tegen deze achtergrond kan worden gesteld dat het beleidskader rond eiceldonatie niet alleen nood heeft aan verdere normatieve verduidelijking, maar ook aan een versterking van de institutionele waarborgen. Dit omvat onder meer onafhankelijk toezicht, een door de overheid gesuperviseerd informatiekader in samenwerking met eiceldonoren, en een economisch en organisatorisch onafhankelijk donorvertegenwoordiger, zodat de bescherming van alle betrokkenen op een structureel geborgde manier kan worden verzekerd.

Deze vaststellingen zijn relevant in het licht van de beoordeling van mogelijke procedurele rechten van betrokken eiceldonoren en van de mate waarin bestaande praktijken in overeenstemming zijn en waren met reeds geldende juridische normen, in het bijzonder waar en wanneer er geen of onvoldoende uitvoering werd gegeven aan de informatieplicht jegens potentieel benadeelden, slachtoffers en melders.

6. Concrete wetsaanpassingen: voorstellen

De volgende bepalingen ontbreken in het Voorontwerp of zijn normatief onvoldoende uitgewerkt. Zij kunnen eventueel worden toegevoegd of verder geconcretiseerd zonder de basisopzet van het Voorontwerp te herzien.

Voorstel A — Nieuw art. 51/1: Eigen statuut eiceldonoren

In te voegen na art. 51 van de wet van 6 juli 2007:

Art. 51/1. Onverminderd de bepalingen van artikelen 51 en 64, gelden voor eiceldonoren de volgende bijzondere beschermingsregels:

§1. Verplichte onafhankelijke informatie, door de overheid gesuperviseerd, opgesteld in samenwerking met ervaren eiceldonoren, over de procedure, de risico's, de kosten, de rechten en de plichten, verstrekt vóór elke stap in het donatietraject.

§2. Elke eiceldonor heeft recht op een onafhankelijke donorvertegenwoordiger, die hun belangen behartigt en niet werkzaam is voor, noch economisch afhankelijk is van het fertiliteitscentrum.

§3. Hormonale stimulatieprotocollen worden aangepast aan het welzijn en de fysiologische grenzen van de individuele donor; de donor heeft inspraak in de dosis hormonale stimulatie

§4. Een verplichte onafhankelijke psychologische evaluatie vindt plaats vóór de ondertekening van de geïnformeerde toestemming (of weigering), na een minimale bedenktijd vastgesteld bij Koninklijk Besluit.

§5. Langdurige medische opvolging van eiceldonoren is verplicht, wordt wetenschappelijk onderzocht en de resultaten daarvan worden openbaar gerapporteerd.

§ 6. Complicaties worden verplicht gemeld aan een centraal meldpunt. Het centraal meldpunt functioneert onafhankelijk, transparant en toegankelijk, en wordt op duidelijke en systematische wijze aan elke eiceldonor meegedeeld voorafgaand aan de donatie.

§7. De Koning bepaalt de nadere regels inzake de organisatie, de werking en de toegankelijkheid van dit meldpunt, evenals de modaliteiten van melding, registratie en opvolging van gemelde complicaties, met inachtneming van de bescherming van persoonsgegevens en het medisch beroepsgeheim.

§8. De inhoud van het informeringsproces wordt bij Koninklijk Besluit vastgesteld als minimumvereiste voor rechtsgeldige toestemming of weigering.

De Koning bepaalt bij Koninklijk Besluit de nadere uitvoeringsregels.

Voorstel B — Wijziging art. 77: Gelijke rechten voor donorkinderen uit het verleden

Artikel 77, tweede lid, aan te vullen als volgt:

De niet-identificerende gegevens worden meegedeeld aan het donorkind dat de leeftijd van twaalf jaar heeft bereikt, zonder vereiste van donortoestemming. De identificerende gegevens worden meegedeeld aan het donorkind dat de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt. In afwijking van het vorige lid worden, voor donaties die plaatsvonden voor de inwerkingtreding van deze wet, de identificerende gegevens meegedeeld na expliciete toestemming van de donor, tenzij de donor is overleden, in welk geval mededeling ambtshalve plaatsvindt.

[Nieuw lid:] De Raad van State toetst de conformiteit van het onderscheid tussen voor- en na-inwerkingtreding concepties aan artikel 8 EVRM binnen twee jaar na inwerkingtreding van deze wet.

Voorstel C — Grensoverschrijdende registratie: aanvulling art. 65/2

Aan artikel 65/2 toe te voegen:

§ X. Fertiliteitscentra zijn verplicht het Centraal Register onverwijld in kennis te stellen van elke overdracht van donorgameten of -embryo's aan buitenlandse instellingen, met vermelding van het ontvangend centrum en het volume van het overgedragen materiaal. De FAGG is bevoegd tot blokkering van overdrachten bij dreigende overschrijding van de zes-vrouwenregel, ook in grensoverschrijdend verband.

7. Conclusie

De bescherming van eiceldonoren en donorkinderen vormt geen belang dat louter kan worden afgewogen tegen andere beleidsdoelstellingen, maar eerder een normatief vertrekpunt voor elk beleid inzake reproductieve geneeskunde. Tegelijk moet worden erkend dat dit beleid zich ontwikkelt binnen een complexe praktijkcontext, waarin fertiliteitszorgverleners in de regel handelen vanuit zorgvuldige professionele intenties en binnen bestaande organisatorische en economische randvoorwaarden. In die context kunnen bepaalde structurele prikkels en institutionele logica's echter onbedoeld mee richting geven aan keuzes rond toegankelijkheid, drempels en informatieverstrekking. Het is precies daarom een kerntaak van de wetgever om te waken over een kader dat de meest kwetsbare betrokkenen (met

name eiceldonoren en donorkinderen) op een zorgzame en evenwichtige manier beschermt.

Daarbij verdient het bijzondere aandacht dat eiceldonoren een ingrijpend medisch traject ondergaan zonder therapeutisch voordeel voor zichzelf, en daarbij nood hebben aan duidelijke, onafhankelijke en gedragen ondersteuning op medisch, psychologisch en juridisch vlak. Ook donorkinderen hebben nood aan een regelgevend kader dat hun recht op identiteit en afstamming op een zorgvuldige en ontwikkelingsgerichte manier benadert. Het is van belang om de beleidslogica zo te structureren dat de waarborging van fundamentele rechten steeds het uitgangspunt vormt. Eerst moeten de fundamentele rechten en zorgnoden van alle betrokkenen structureel en op een volwaardige manier worden gegarandeerd, waarna het verdere regelgevende en organisatorische kader daarop kan worden opgebouwd. Zo wordt vermeden dat de kindervens of andere systeemdoelstellingen vooraf richting geven aan de inrichting van de waarborgen, in plaats van omgekeerd.

Het Voorontwerp biedt een belangrijke opportuniteit om de fundamentele te leggen van een mensenrecht- en zorgconforme benadering van eiceldonatie in België. Die opportuniteit kan verder worden versterkt door bijkomende keuzes te overwegen die de zorg voor eiceldonoren en donorkinderen explicieter centraal stellen, zoals het voorzien in volledige transparantie via onafhankelijke informatievoorziening, een duidelijk en toegankelijk institutioneel kader voor ondersteuning en opvolging, en een verdere verduidelijking van de rol en positie van eiceldonoren binnen het wettelijk systeem. Ook een heldere institutionele afbakening, een consistente benadering van de positie van donorkinderen over de tijd heen, aandacht voor grensoverschrijdende opvolging en een uitgewerkte evaluatie- en bijsturingscyclus kunnen bijdragen aan een meer coherent geheel.

In die zin laat het Voorontwerp verdere verfijning toe, met bijzondere aandacht voor een zorggerichte benadering die zowel de lichamelijke en psychologische integriteit van eiceldonoren als het ontwikkelingsbelang en het identiteitsrecht van donorkinderen op een evenwichtige en gedragen manier versterkt.

Bijlage 1: “ antwoord op bijkomende vragen “

Na indiening van het advies door de vzw *Ik Zit Met Een Ei* werden, na een eerste lezing, worden per e-mail bijkomende vragen geformuleerd door een adviseur.

Deze vragen werden per e-mail aan de vzw overgemaakt en door haar beantwoord. De betreffende correspondentie wordt, ter vervolledigen van het consultatiedossier, als bijlage toegevoegd.

Antwoord op bijkomende vragen 03/12/2025

Voorontwerp wetsvoorstel afschaffing donoranonimiteit

1. Stopzetting van elk gebruik van anoniem of niet-traceerbaar materiaal, tenzij er hernieuwde, geldige toestemming wordt verkregen van de traceerbare donoren.

Hieruit begrijp ik dat de overgangsperiode van 3 jaar voor het uitfasen van anonieme donatie voor jullie te lang is? Is dit juist en zo ja, kunnen jullie hierop een alternatief formuleren?

2. Het gebruik van lichaamsmateriaal zonder traceerbaarheid of toestemming, conform reeds BESTAANDE EU-richtlijnen. Dit is niet eens nieuwe wetgeving maar al een inbreuk op bestaande wetgeving.

Hieruit begrijp ik dat de overgangsperiode van 3 jaar voor het uitfasen van anonieme donatie voor jullie te lang is? Is dit juist en zo ja, kunnen jullie hierop een alternatief formuleren?

- het gebruik van materiaal waarvan geen geldige toestemming en geen correcte traceerbaarheid kan worden aangetoond blijft strijdig met bestaande Europese en Belgische regelgeving. Veel van het opgeslagen materiaal is onderwerp van strafrechtelijke inbreuken door de fertiliteitsinstellingen. Wij vragen geen hernieuwing, wij vragen huidige wet, na te leven in iets dat doorgevoerd wordt.
- Een overgangsperiode kan worden behouden, maar uitsluitend voor dat deel van het opgeslagen materiaal waarvoor zowel (1) de oorspronkelijke, rechtsgeldige geïnformeerde toestemming als (2) de volledige traceerbaarheid aantoonbaar zijn. Zoals u zelf aangeeft, is bij een aanzienlijk deel van het historische materiaal bekend dat het niet voldoet aan de Europese noch de Belgische verplichtingen inzake toestemming, traceerbaarheid en donorlimieten. Dit maakt dan ook onderwerp uit van gerechtelijke onderzoeken.
Voor materiaal dat niet aan deze voorwaarden voldoet, is verder gebruik juridisch niet mogelijk, tenzij er hernieuwde, vrijwillige toestemming wordt verkregen én de traceerbaarheid alsnog volledig kan worden vastgesteld. Dat volgt rechtstreeks uit de bestaande Wet Patiëntenrechten, de Wet Menselijk Lichaamsmateriaal en de EU-Tissues & Cells-normen.
- De voorgestelde overgangsperiode van drie jaar, gecombineerd met diverse uitzonderingen (sibling-regel, terugplaatsing embryo's, bewaartermijnen), leidt er in de praktijk toe dat anoniem of onrechtmatig materiaal nog vele jaren kan worden

gebruikt. U bent daarvan op de hoogte. Hierdoor worden twee categorieën betrokkenen (donorkinderen) gecreëerd met verschillende rechten op identiteit en op bescherming van lichamelijke en psychologische integriteit, wat moeilijk te rijmen is met het gelijkheidsbeginsel (art. 10–11 Grondwet, art. 14 EVRM).

Daarnaast valt op dat het voorontwerp aan donoren aanzienlijk zwaardere verplichtingen oplegt dan aan wensouders, hoewel de vastgestelde tekortkomingen (traceerbaarheid, limieten, registratie) zich op het niveau van de instellingen bevinden. Een evenwichtige bescherming vereist dat deze last niet eenzijdig bij donoren en donorkinderen terechtkomt. De termijn is te lang, de uitzonderingen inhumain. Ik herhaal tevens opnieuw dat bij de donoren geen nieuwe schending plaatsvindt maar hun toestemming onmogelijk geïnformeerd genoemd kan worden genoemd als geweten was dat de voorwaarden nooit structureel konden worden nageleefd.

Tot slot lijkt het ons noodzakelijk dat overheid, parketten en fertiliteitsinstellingen benadeelden actief informeren wanneer er aanwijzingen of bevestigingen zijn dat hun rechten zijn geschonden. (5bis) En hun toegang tot de rechter niet belemmerd. Dat is essentieel zodat zij, indien zij dit wensen, de bevoegde verantwoordelijken civiel of administratief aansprakelijk kunnen stellen.

Indien de overheid, ondanks gekende tekortkomingen, nalaat om te informeren of de verwerking stop te zetten, ontstaat een reëel risico op mede-aansprakelijkheid wegens ontoereikend toezicht.

Een overgangsperiode kan slechts overwogen worden wanneer énkelt dat deel van het opgeslagen materiaal wordt gebruikt waarvoor **zowel (1) de oorspronkelijke, rechtsgeldige geïnformeerde toestemming als (2) de volledige traceerbaarheid aantoonbaar zijn.**

Een overgangsregeling mag niet de facto leiden tot jarenlang verder gebruik of fungeren als achterpoortje om juridische claims van wensouders te vermijden, terwijl met de rechten en positie van donoren nauwelijks rekening wordt gehouden.

Wij zijn ons ervan bewust dat dit een moeilijke oefening is, maar het is wel de enige manier om in overeenstemming te blijven met reeds geldende Europese en Belgische verplichtingen rond toestemming, traceerbaarheid en non-discriminatie.

Daarnaast willen wij benadrukken dat donorkinderen en donoren volledig afhankelijk zijn van de informatie die zij ontvangen van overheid en fertiliteitsinstellingen om hun rechten daadwerkelijk te kunnen uitoefenen.

Dit zijn echter dezelfde actoren die:

rechtstreeks betrokken partij zijn in de jarenlange vastgestelde tekortkomingen,

mee bepalen welke informatie wél en niet wordt meegedeeld aan betrokkenen en aan parketten,

en structureel opereren in het voordeel van wensouders en klinische logistiek.

Dit creëert een machtsonevenwicht dat niet alleen historisch zichtbaar is, maar ook in het voorontwerp doorwerkt.

Juist daarom is het essentieel dat elke overgangsbepaling strikt wordt afgebakend, transparant is, en geen ruimte laat voor discretionaire interpretatie door dezelfde instellingen die het toezicht vormgeven.

3. Een uniform, wettelijk vastgelegd informed-consent protocol.

Hier hebben we zeker aan gedacht, in het wetsontwerp staat dat de donor consent zal moeten geven, maar het wetgevend kader is mi niet het kader om een consentformulier te beschrijven

4. Onafhankelijke medische schadebeoordeling bij schade van donoren, niet langer bepaald door het centrum zelf. Zij melden niet zelf de schade die ze ten hoofde van de donor dienen te vergoeden. Dit leidt tot systematische onderrapportage.

Het wetsontwerp (Art. 51) bepaalt uitdrukkelijke dat donoren geen kosten mogen betalen voor nazorg en alle noodzakelijke medische en nazorgkosten die voortvloeien uit complicaties bij donatie ten laste zijn van het centrum.

bij mijn weten bestaat er binnen geen enkel medisch domein een onafhankelijke medische schadebeoordeling bij eender welke complicatie en met volledig geïnformeerde toestemming. De bestaande wetgeving voorziet reeds in deze bescherming

- Hoewel het wetsontwerp terecht voorziet dat kosten en schade ten laste zijn van het fertiliteitscentrum, blijft er in de praktijk een structureel belangenconflict bestaan: dezelfde instelling die financieel aansprakelijk is, bepaalt vandaag zelf of er al dan niet sprake is van schade.
- Federale audits en dossiers tonen aan dat dit leidt tot systematische onderrapportering, bij complicaties bij donoren dat is een feit, bevestigd door ESHERE rapporten en ontstaat door ECONOMISCHE prikkels, wat begrijpelijk is wanneer de partij die moet betalen tevens de partij is die het oorzakelijk verband beoordeelt en een logistieke nood invult.

In andere domeinen van de gezondheidszorg: waaronder arbeidsgeneeskunde, verzekeringsgeneeskunde, gerechtelijke geneeskunde en sportgeneeskunde – bestaan reeds mechanismen voor onafhankelijke medische evaluaties wanneer een belangenconflict wordt vermoed of wanneer financiële aansprakelijkheid speelt. Een onafhankelijk model is dus niet nieuw, maar sluit aan bij bestaande en gevestigde praktijk.

- In de context van donorschade is een onafhankelijke evaluatie bovendien niet alleen aangewezen, maar essentieel, omdat dit domein uniek is:

De donor is geen patiënt in klassieke zin.

Zij ondergaat een medische behandeling zonder enig eigen gezondheidseconomisch voordeel.

De bescherming die patiënten normaliter genieten, geldt voor hen hier niet. De donor valt ook niet onder de beschermende regimes van de transplantatiewetgeving (wat met de invoering van het nieuwe Strafwetboek zal wijzigen), maar geniet ook niet de rechten van een reguliere patiënt. Ze vallen dus tussen bestaande wetgeving in.

Hierdoor ontstaat een lacune in bescherming tegen misbruik of exploitatie. De kosten komen bij hen terecht.

- Het fertiliteitscentrum en de wensouders hebben een rechtstreeks economisch en logistiek belang, terwijl van de donor wordt verwacht dat zij haar lichaamsmateriaal louter altruïstisch afstaat.
Dit asymmetrische krachtenveld creëert een verhoogd risico op onderdrukking van informatie, betwisting van causaliteit en minimalisering van schade door een economisch belang en onvolledige informatie.

Medische en psychologische complicaties manifesteren zich soms pas maanden later, waardoor evaluatie door de oorspronkelijke behandelaar extra kwetsbaar is voor belangenverstrengeling. De bescherming bewijst in de praktijk niet afdoende te zijn. De kosten komen bij de donor terecht. Tenzij deze tegen een machtige instelling voor jaren wil procederen door systematische ontkenning voor iets dat zelfs nooit de eigen gezondheid ten goede kwam maar in functie van fertiliteitsinstellingen en wensouders is.

Daarom is een onafhankelijke medische schade-evaluatie in deze sector niet alleen haalbaar, maar juridisch en ethisch noodzakelijk om uitbuiting te voorkomen, zoals aangestipt in diverse internationale, Europese en Belgische analyses over donatiepraktijken. En verschillende uitbuittingspraktijken onontkenbaar zijn.

Een werkbare formulering die binnen de bestaande Belgische wetgeving past is:

“Een donor kan schade melden aan een onafhankelijk meldpunt opdat een onafhankelijke medische evaluator, erkend door FOD Volksgezondheid, bevestigt of schade voortvloeit uit de donatie. De kosten hiervan vallen nooit ten laste van de donor.”

een formulier hoort niet in de wet zegt u. Misschien.

Maar de minimumnormen die dergelijk formulier moet bevatten, horen dat wél. zoals bij patiëntenrechten en transplantatiewetgeving.

- **Voorbeeld van juridisch correcte formulering die wél in de wet thuishoort:**
- *“De Koning bepaalt bij Koninklijk Besluit de minimumnormen van het uniform informed-consentprotocol, inclusief verplichte informatie-elementen, verzekeringsvoorwaarden en de verplichting tot onafhankelijke voorlichting.”*

5. Verplichte EU-traceability-ID en afdwingbare minimumnormen voor elk importland.

Dit kunnen we niet vastleggen in Belgische wetgeving, maar deze discussie loopt parallel aan het wetsontwerp en wordt verder opgevolgd binnen het kader van de Europese SoHO-regelgeving.

- Dit klopt: België kan niet verplichten *hoe* een buitenland zijn traceerbaarheid organiseert.
- Wat België wél kan ook móét —doen: **Slechts materiaal toelaten waarvan traceerbaarheid conform SoHO aantoonbaar is.**

“Belgische centra mogen enkel met buitenlands materiaal werken indien de traceerbaarheid volledig voldoet aan de normen van de SoHO-regelgeving en dit auditeerbaar aantoonbaar is.”

De verplichting ligt bij de Belgische instelling, niet bij het buitenland.

6. Rechtstreekse meldpunten voor donoren en donorkinderen bij schade en wanpraktijken. Dit hoort niet via de klinieken te gaan.

Het wetsontwerp voorziet in rechtstreekse meldmogelijkheden aan zowel het FAGG (voor meldingen van ongewenste voorvallen, risico's en schade) als aan het Instituut voor donorgegevens (vb. voor klachten)

Onze bezorgdheid betreft niet het bestaan van meldpunten, maar de praktische toegankelijkheid, bekendheid en onafhankelijkheid van deze in de huidige werking.

Uit praktijkervaring, dossiers en klachten blijkt structureel dat:

- donoren vaak **niet op de hoogte** zijn dat deze meldpunten bestaan;
- Geen informatie ontvangen van hun meldingen.
- klinieken deze informatie **niet spontaan en niet systematisch** meedelen, dus de informatiestroom is incoherent;
- donoren in de praktijk **eerst via de kliniek zelf worden geleid**, waar meldingen soms worden ontmoedigd of niet correct worden doorverwezen;

Voor een effectief systeem moet de toegang tot deze meldpunten daarom expliciet en verplicht onderdeel uitmaken van de informed-consentprocedure.

Daarnaast willen wij benadrukken dat er in België sprake is van een historisch en structureel verweven krachtenveld tussen controleorganen en de sector zelf.

Recente audits, inspectieverslagen en de huidige PV-stromen tonen ernstige en terugkerende lacunes in:

- meldgedrag,
- rapportering,
- onafhankelijk toezicht,
- handhaving,
- traceerbaarheid,
- en informatieoverdracht naar donoren, donorkinderen en parketten.

Zolang deze structurele tekortkomingen niet eerst worden aangepakt en herzien, dreigt elke nieuwe regelgeving, net zoals essentiële delen van de bestaande regelgeving, **juridisch leeg, grotendeels onafdwingbaar en in de praktijk grotendeels illusoir** te blijven.

Hetzelfde geldt voor **buitenlandse ketens en importstromen**: ook daar is de effectiviteit van toezicht afhankelijk van de robuustheid van onze controlemechanismen. Een wetskader dat enkel op papier bestaat, zonder operationeel betrouwbare toezichtstructuren, biedt betrokken burgers geen reële bescherming.

Daarom vragen wij:

“Een verplichting voor centra om bij elk contract en in elke pre-donatie-informatie de directe contactgegevens van alle bevoegde meldpunten op te nemen, en een parallelle verplichting voor het Instituut om laagdrempelig, onafhankelijk en zichtbaar te functioneren.”

Dit vergt geen nieuwe instellingen, maar vormt een noodzakelijke versterking van het bestaande systeem, het ontwarren van de bestaande belangenverstrengelingen en dat in lijn met de principes van transparantie, meldplicht en effectieve rechtsbescherming.

Bijlage 2: Beleidsadvies 26 Juni 2025

BELEIDSADVIES

Betreffende de bescherming van eiceldonoren in België

Datum:

26 juni 2025

Opgesteld door:

VZW Ik zit met een ei - Michelle Lambrechts

Bijgestaan door:

Lara Jacxsens, bioeticus, UGent

Agnes Vermeulen, interniste-haematoloog, Zonta

Sigrid Sterckx, bioeticus, UGent

Sigrid Vertommen, historica en politicologe, UGent en UvA

Bestemd voor:

Kabinet Frank Vandenbroucke, Beleidscel Volksgezondheid en Sociale Zaken

Inhoud

I. Inleiding	3
II. Problemen en tekorten	4
1. Juridische leemtes en tekortkomingen.....	4
2. Medische risico's en gebrekkige opvolging.....	5
3. Beperkte en beïnvloede informatievoorziening	6
4. Ethische spanningsvelden en belangenverstrengeling.....	6
III. Beleidsmaatregelen: Voorstellen tot hervorming	7
1. Juridisch-ethisch kader	8
2. Medische maatregelen	10
3. Institutionele maatregelen.....	10
4. Financieel kader	10
IV. Conclusie.....	11

I. Inleiding

België neemt sinds de jaren 80 een voortrekkersrol op inzake fertiliteitsbehandelingen en biomedisch onderzoek. Het land heeft zich gevestigd als een internationale referentie in domeinen als in-vitrofertilisatie en stamcelonderzoek. Tegelijk roept deze vooruitgang de nood op tot waakzaamheid en reflectie over de ethische, medische en juridische implicaties voor alle betrokkenen.

In het bijzonder verdienen eiceldonoren een plaats in het centrum van dit maatschappelijke debat. Zij, samen met spermadonoren en donorkinderen, vormen al jaren de stille ruggengraat van de reproductieve geneeskunde. Waar er in toenemende mate aandacht is voor donorkinderen en mannelijke donoren, blijft de positie van de eiceldonor onderbelicht.

Eicellen bekleden een unieke positie in onze samenleving. Ze zijn onmisbaar in verschillende contexten:

- Voor vruchtbaarheidsbehandelingen bij wensouders en draagmoeders.
- Binnen wetenschappelijk onderzoek naar embryonale stamcellen en met mogelijke therapeutische toepassingen, alsook onderzoek naar klonen.

Tegelijkertijd vereist het afstaan van eicellen een complexe en potentieel risicovolle medische ingreep. De donor ondergaat hormonale stimulatie, meerdere medische opvolgingen en een eicelpunctie. Deze procedure kan gevolgen hebben op korte én lange termijn, zowel fysiek als psychologisch. Toch blijven deze risico's te weinig bestudeerd, en ontbreekt een coherent wettelijk kader dat de donor effectief beschermt. Een belangrijke onderliggende factor is dat het functioneren van het vrouwelijk lichaam historisch gezien minder onderzocht is dan het mannelijk lichaam binnen de academische geneeskunde. Dit geldt ook voor de werking en bijwerkingen van fertiliteitsmedicatie, en sluit aan bij bredere tekortkomingen in de erkenning van aandoeningen zoals endometriose of vrouw-specifieke hartproblemen. Deze structurele kennislacunes vergroten het risico op het onvoldoende inschatten van de impact van eiceldonatie op vrouwen.

Getuigenissen zoals die van Michelle Lambrechts en recente onthullingen over overmatig hergebruik van donorgameten tonen aan dat het huidige wettelijke en ethische kader in België tekortkomingen vertoont.

Zoals reeds beargumenteerd in Advies nr. 27 d.d. 8 maart 2004, opgesteld door het Raadgevend comité voor Bio-ethiek, betreffende de donatie van sperma en eicellen, moet medisch begeleide voortplanting ethisch en juridisch beschermd zijn en haar humane karakter behouden. Dat advies vormde een belangrijk vertrekpunt in de erkenning van donorbelenen, maar vele van de daarin geformuleerde principes blijven tot op vandaag slechts gedeeltelijk toegepast, hoewel de knelpunten actueel blijven. Daarom verwijzen we ook naar het belang en relevantie van dat advies.

Met dit nieuwe advies willen we bijzondere aandacht bieden voor de stem, de rechten en het welzijn van de eiceldonor, die in het huidige reproductieve systeem te vaak onzichtbaar en ondergewaardeerd blijft. Vandaar richt dit advies zich exclusief op eiceldonatie. We beogen een versterking van de fundamentele rechten, de medische veiligheid, de psychosociale begeleiding en de juridische bescherming van eiceldonoren. Hiertoe zal dit document:

- enkele tekortkomingen in praktijk, wetgeving en controlemechanismen aanduiden,
- aanbevelingen formuleren voor beleids- en wetswijzigingen,
- en de contouren van een ethisch en juridisch kader schetsen waarin de positie van de eiceldonor ernstig genomen wordt.

II. Problemen en tekorten

De maatschappelijke en medische relevantie van eiceldonatie staat buiten kijf. Toch stelt het huidige Belgische systeem op meerdere vlakken teleur wanneer het aankomt op de bescherming van de eiceldonor. Hoewel eiceldonatie een ingrijpende, medisch intensieve en potentieel risicovolle procedure betreft, ontbreekt een wettelijk, ethisch en administratief kader dat deze realiteit erkent en reguleert. Dit hoofdstuk brengt enkele structurele tekorten, hiaten en risico's in kaart.

Het hoofdstuk is opgebouwd rond vier domeinen: het juridisch kader, medische praktijk en opvolging, informatievoorziening en ethische spanningen. Op elk van deze vlakken blijkt de eiceldonor structureel kwetsbaar en onderbeschermd te zijn.

1. Juridische leemtes en tekortkomingen

Hoewel de wetgeving inzake menselijke weefsels en gameten sinds 2007 formeel een aantal verplichtingen bevat, blijven meerdere aspecten onduidelijk of onuitgevoerd. Zo wordt er in

de wetgeving zelden een onderscheid gemaakt tussen eicellen en andere gameten (zoals sperma), noch tussen eicellen en andere vormen van lichaamsmateriaal zoals bloed of plasma. Hierdoor ontbreekt een aangepast beschermingsregime dat rekening houdt met de fysieke belasting en de risico's specifiek aan eiceldonatie.

Belangrijke juridische problemen zijn onder meer:

- De juridische gelijkstelling van eicellen met andere gameten of weefsels, ondanks het feit dat de impact op het lichaam van de eiceldonor veel groter is.
- Het ontbreken van wettelijke garanties op geïnformeerde toestemming, correcte nazorg, en zeggenschap over het uiteindelijke gebruik van de gedoneerde eicellen.
- De laattijdige uitvoering van het centraal donorregister, waardoor controle op hergebruik en naleving van donorquota jarenlang onmogelijk was.
- Een gebrek aan uniforme normen voor de inhoud en de uitvoering van het “informed consent”-proces.
- Een gebrek aan transparantie, duidelijkheid en traceerbaarheid over de bestemming van eicellen.

2. Medische risico's en gebrekkige opvolging

De medische realiteit van eiceldonatie wordt vaak onderschat. De hormonale stimulatie, eicelpunctie en bijhorende opvolging brengen substantiële gezondheidsrisico's met zich mee, gaande van milde ongemakken tot ernstige complicaties zoals het ovarieel hyperstimulatiesyndroom (OHSS), torsie, potentieel blijvende vruchtbaarheidsproblemen en mogelijks verhoogd risico op kanker. Desondanks ontbreekt een verplicht, onafhankelijk medisch opvolgingssysteem.

Specifieke tekorten zijn:

- Ernstige complicaties worden blijkbaar niet altijd opgevolgd of gemeld (zoals te zien in het geval van Michelle Lambrecht).
- Bovenstaande kan gebeuren omdat medische incidenten rapportage verloopt via zelfcontrole door klinieken, met onvoldoende publieke data en jaarverslagen.
- Medische kosten kunnen bij eiceldonoren terechtkomen, ondanks de wettelijke verplichting om hen te verzekeren. In het geval van Michelle zijn de kosten van complicaties toch op haar afgewenteld. Dit roept de vraag op: Hoe is het mogelijk dat

een gekende donor zelf kosten moet voorschieten of dragen? Dit wijst op een zwakte in de wetgeving over wie de kosten van de standaard procedure zal dragen en zal instaan voor de schadeloosstelling in geval van complicaties.

- Afwezigheid van *onafhankelijk* psychologisch en medisch onderzoek vóór en na de donatie.
- Geen longitudinaal onderzoek naar de langetermijneffecten op gezondheid of fertiliteit.
- Gezien het beperkte onderzoek naar de gezondheid van eiceldonoren (en vrouwen in het algemeen), is het moeilijk om onderbouwde exclusiecriteria voor eiceldonoren op te stellen. Het gebrek aan wetenschappelijke kennis leidt tot onzekerheid over risico-inschatting en donorselectie, wat zowel de veiligheid van de donor als de kwaliteit van de zorg in het gedrang kan brengen.

3. Beperkte en beïnvloede informatievoorziening

Eiceldonoren maken hun keuze onder andere op basis van informatie die ze vinden via fertiliteitsklinieken of online. Die informatie kan onvolledig, vertekend of in essentie wervend zijn. De vrijwillige en weloverwogen instemming wordt hierdoor ondermijnd.

Probleemgebieden zijn onder meer:

- Wervingscampagnes of online websites die de nadruk leggen op “het helpen van anderen”, met minimale objectieve medische toelichting.
- Gebrek aan onafhankelijke, transparante en toegankelijke informatie voor donoren.

4. Ethische spanningsvelden en belangenverstrengeling

De organisatie van eiceldonatie gebeurt vaak binnen structuren waar belangen verstrengeld zijn: fertiliteitsartsen informeren en behandelen tegelijk wensouders én donoren, ethische comités zijn verbonden aan ziekenhuizen die zelf actief betrokken zijn bij gametendonatie, en sommige neutrale organisaties werken samen met professionals van fertiliteitsklinieken.

De ethische zorgen omvatten:

- Organisaties zoals De Maakbare Mens bieden informatie aan waarin vooral de perspectieven van fertiliteitsklinieken doorwegen. De informatie weerspiegelt weinig tot geen stem van donoren of donorkinderen, en wordt doorgaans aangeleverd door

experts die verbonden zijn aan fertiliteitscentra. Zo ontstaat een gesloten circuit waarin gelijkaardige belangen elkaar versterken. Hoewel fertiliteitsklinieken geen reclame mogen maken, vormt deze samenwerking een mogelijke omzeiling van die regel.

- Potentieel belangenconflict wanneer de arts voor de wensouder dezelfde arts is als diegene voor de donor. Behandeling van eiceldonoren kan aanzien worden als “middel” ten dienste van het project van wensouders.
- Onvoldoende kritische reflectie over de aanvaardbaarheid van risico's bij gezonde jonge vrouwen voor een niet-levensreddende ingreep.
- Internationale druk door commerciële eicelcircuits die controle bemoeilijken, maar lokale donoren kwetsbaar maken voor misbruik.

Deze gebreken zijn niet alleen symptoom van een tekortschietende regelgeving, maar ook van een bredere cultuur waarin de reproductieve geneeskunde zich ontwikkelde met primair oog op technologische mogelijkheden en de wensen van wensouders. Het is tijd dat ook de rechten, integriteit en gezondheid van de eiceldonor wettelijk en ethisch centraal komen te staan.

III. Beleidsmaatregelen: Voorstellen tot hervorming

De vastgestelde juridische, medische en ethische tekortkomingen tonen aan dat het bestaande systeem onvoldoende bescherming biedt aan eiceldonoren, ondanks de aanzienlijke belasting die eiceldonatie met zich meebrengt. De reproductieve sector in België heeft zich technologisch snel ontwikkeld, maar de rechten en het welzijn van vrouwelijke donoren zijn hierin onvoldoende mee geëvolueerd.

Om de rechten van eiceldonoren structureel te versterken en hun positie binnen de fertiliteitszorg te verduidelijken, formuleert dit advies een reeks hervormingsmaatregelen.

De kern van deze hervorming is:

- Een eigen juridisch statuut voor eicellen en eiceldonoren;
- neutrale, onafhankelijke en toegankelijke informatie voor eiceldonoren; en
- wettelijke verankering van maatregelen die de rechten en gezondheid van eiceldonoren beter beschermen.

Deze voorstellen beogen de creatie van een duidelijk wettelijk kader, onafhankelijk toezicht, transparante informatievoorziening en medisch verantwoorde zorg. De nadruk ligt op preventie van misbruik, versterking van autonomie, en bescherming tegen commerciële of ethische druk.

De voorgestelde maatregelen zijn geordend volgens vier hoofdassen: juridisch-ethisch, medisch, institutioneel en financieel.

1. Juridisch-ethisch kader

Om eiceldonatie gepast te reguleren, is een afzonderlijk wettelijk statuut voor eicellen en eiceldonoren nodig. Dit impliceert:

- Een eigen juridische categorie voor eiceldonatie, los van sperma of weefsels zoals bloed en plasma, gelet op de fysieke en psychologische impact van de procedure.
- Onafhankelijke en objectieve overheidsinformatie, gericht op vrouwen geïnteresseerd in eiceldonatie (zie bijgevoegd Plan van Aanpak).
- Een verplicht meerstappenproces voor informatie en instemming:
 - Start met een individueel, vertrouwelijk intakegesprek met een arts die zich specifiek op de donor richt. Deze arts kan optreden als “donor advocate”, zoals bij levende orgaandonatie. Een “donor advocate” behartigt de belangen van de donor, waakt over vrijwilligheid en zorgt ervoor dat de donor goed geïnformeerd en vrij van druk een beslissing neemt. Deze biedt onafhankelijke begeleiding los van de fertiliteitsbehandeling van de wensouders.
 - Verplichte verwijzing naar volledige en transparante informatie via een overheidsplatform: De donor wordt verwezen naar een onafhankelijk, door de overheid beheerd informatieportaal dat begrijpelijke, objectieve informatie verstrekt over alle aspecten van donatie: medisch, juridisch, psychologisch en sociaal. Dit garandeert dat de donor zich niet enkel informeert via betrokken fertiliteitscentra of wensouders.
 - Eerste bedenktijd (bv. 7 dagen)
 - Tweede gesprek met dezelfde “donor advocate”: Er volgt een tweede gesprek met dezelfde arts, waarin de donor de mogelijkheid krijgt om vragen te stellen, twijfels te uiten of aanvullende informatie te verkrijgen.
 - Tweede bedenktijd

- Verplichte evaluatie door een onafhankelijke psycholoog: De donor heeft vervolgens een gesprek met een psycholoog die niet betrokken is bij of tewerk gesteld is door het fertiliteitsziekenhuis. Deze stap dient om psychologische draagkracht, motivatie en eventuele twijfel te toetsen. De psycholoog evalueert of er sprake is van weloverwogenheid en vrijwilligheid. Indien nodig kan de psycholoog aanvullend overleg of een herhaald gesprek met de “donor advocate” aanbevelen.
- Ondertekening van een zo gestandaardiseerd mogelijk informed consent: Pas na voltooiing van bovenstaande stappen kan een officieel, zo uniform mogelijk informed consent-formulier worden ondertekend. Hierin wordt expliciet vastgelegd dat de donor de implicaties begrijpt en vrijwillig instemt.
- Volledige scheiding van het traject van de wensouders: Alle bovenstaande stappen vinden plaats in afwezigheid van de wensouders. Dit is essentieel in het kader van gekende donatie, waar sociale druk een risico vormt. Door deze professionele begeleiding af te schermen van emotionele betrokkenheid en belangenvermenging, waarborgen we de autonomie van de donor.
- Verplichte medische nazorg en opvolging, standaard opgenomen in het donortraject.
- Centrale registratie van donoren met handhaving van donorquota.
- Juridische regeling voor het gebruik van geïmporteerde eicellen, met EU-traceability-certificaat.
- Eiceldonoren dienen op een gelijkaardige manier geïnformeerd te worden over de mogelijke bestemmingen van hun eicellen als voorgeschreven in de Wet van 11 mei 2003 betreffende het onderzoek op embryo's in vitro. Concreet betekent dit dat zij hun vrije, voorafgaande en schriftelijke toestemming pas kunnen geven nadat zij alle noodzakelijke informatie hebben ontvangen, waaronder:
 - de relevante wettelijke bepalingen;
 - de medische en praktische aspecten van eiceldonatie;
 - het doel, de methodologie en de duur van het gebruik van hun eicellen;
 - en, indien van toepassing, het advies van een ethisch comité.
 - het recht te weigeren eicellen af te staan voor het onderzoek (of andere bestemmingen, zoals donatie aan derden)
 - toestemming kan ingetrokken worden, zolang de eicellen nog niet voor een specifieke bestemming zijn gebruikt

2. Medische maatregelen

De medische omkadering van eiceldonoren moet onafhankelijk en donorgericht zijn:

- Een arts specifiek aangesteld voor enkel donoren is verantwoordelijk voor intake, selectie, behandeling, nazorg en toezicht (naar analogie met levende orgaandonatie en een “donor advocate”). Wensouders hebben een aparte arts. Afstemming tijdens het proces gebeurt uitsluitend tussen de artsen onderling, niet via of in aanwezigheid van de donor of wensouders.
- Hormonale stimulatie moet aangepast kunnen worden aan het welzijn en de grenzen van de donor, en de donor heeft hier inspraak in.
- Het aantal op te wekken eicellen moet bespreekbaar en begrensd zijn.
- Verplichte psychologische begeleiding, onafhankelijk van de behandelende kliniek.
- Longitudinale medische opvolging van donoren, wetenschappelijk begeleid en publiek gerapporteerd.

3. Institutionele maatregelen

Om structurele belangenverstrengeling tegen te gaan en de donor centraal te stellen:

- Een infopakket onder toezicht van FOD Volksgezondheid, met correcte, neutrale, multi-perspectieve medische en psychosociale informatie.
- Verwijsplicht voor fertiliteitscentra naar dit overheidsplatform; eigen werving of online voorlichting is beperkt.
- Totaalverbod op commerciële werving of reclame via derden of sociale media.
- Een extern meldpunt waar donoren anoniem klachten of incidenten kunnen rapporteren. Dit meldpunt functioneert onafhankelijk en zorgt voor zorgvuldige opvolging. Verwijzing naar dit meldpunt is verplicht op zowel het overheidsplatform als in het gestandaardiseerde informed consent, zodat elke donor vooraf weet waar zij terecht kan bij problemen.

4. Financieel kader

- Een uniform vastgelegd onkostenvergoeding voor eiceldonaties, ongeacht het ziekenhuis of traject, uit te keren zonder afhankelijkheid van succes of bestemming van de eicellen.

- Onkostenvergoeding zou niet enkel voor anonieme donoren moeten gelden. Gekende donoren doorlopen hetzelfde medische traject, maken evenveel tijd vrij en ondervinden dezelfde ongemakken en praktische gevolgen, en horen hiervoor ook gecompenseerd te worden.

IV. Conclusie

De Belgische fertiliteitszorg heeft internationaal erkenning verworven door haar wetenschappelijke en technische prominentie. Deze ontwikkeling mag echter niet ten koste gaan van de rechten en het welzijn van één van haar meest kwetsbare pijlers: de eiceldonor.

Eiceldonatie is geen neutrale medische handeling. Het is een ingrijpend proces dat gezonde vrouwen vraagt een medische risico-interventie te ondergaan zonder therapeutisch voordeel voor henzelf. De analyse van het huidige systeem toont ernstige tekortkomingen aan op juridisch, medisch, ethisch en institutioneel vlak. Er is sprake van juridische vaagheid, onvoldoende onafhankelijke controle, gebrekkige nazorg, een ontoereikend geïnformeerd toestemmingsproces en een dominante rol van klinische belanghebbenden in de informatievoorziening.

Om deze structurele onvolkomenheden aan te pakken, is het noodzakelijk om eicellen en eiceldonatie een eigen wettelijk statuut toe te kennen, los van de categorieën waarin ze vandaag ondergebracht worden (gameten of weefsels). Enkel zo kan een onderscheid gemaakt worden dat recht doet aan de complexiteit, de impact en het ethische gewicht van eiceldonatie.

Bovendien moet elke vrouw die overweegt haar eicellen te doneren, toegang hebben tot objectieve, volledige en begrijpbare informatie via een onafhankelijk overheidsplatform. Transparantie, geïnformeerde toestemming, nazorg en het vermijden van commerciële druk zijn fundamentele voorwaarden voor ethisch verantwoorde eiceldonatie.

Met de invoering van de voorgestelde maatregelen kunnen bestaande vormen van belangenvermenging en mogelijke misbruiken worden ingeperkt. Dit zou niet alleen het vertrouwen in de reproductieve sector versterken, maar zou ook een duidelijk signaal geven dat België een voortrekker wil zijn in ethisch onderbouwde gezondheidszorg waarin het zelfbeschikkingsrecht en de lichamelijke integriteit van elke burger voorop staan.

V. Bronnen

Abbott A. Les cellules souches sortent des labos. *Courrier International* (Groupe Le Monde), Transversales. 20 Dec 2024;No. 1794 (mars 2025). [Les cellules souches sortent des laboratoires](#)

Carpenter, H., & Campo-Engelstein, L. (2025). Egg donation advertisements: addressing the regulatory gap. *Journal of Assisted Reproduction and Genetics*, 42(2), 405-412. <https://doi.org/10.1007/s10815-025-03401-z>

Hammarberg, K., Yang, F. H., Volks, C., & Whittaker, A. (2024). Quality of information for oocyte donors on South African donor agency websites: a content analysis. *Human fertility (Cambridge, England)*, 27(1), 2413531. <https://doi.org/10.1080/14647273.2024.2413531>

Jacxsens, L., Coveney, C., Culley, L., Lafuente-Funes, S., Pennings, G., Hudson, N., & Provoost, V. (2024). The representation of medical risks and incentives concerning egg donation: an analysis of the websites of fertility clinics of Belgium, Spain and the UK. *Human fertility (Cambridge, England)*, 27(1), 2380667. <https://doi.org/10.1080/14647273.2024.2380667>

Dickenson D. L. (2013). The commercialization of human eggs in mitochondrial replacement research. *The New bioethics : a multidisciplinary journal of biotechnology and the body*, 19(1), 18–29. <https://doi.org/10.1179/2050287713z.000000000018>

Pearson H. (2006). Health effects of egg donation may take decades to emerge. *Nature*, 442(7103), 607–608. <https://doi.org/10.1038/442607a>

Segerdahl P. (2022). The Invisible Patient: Concerns about Donor Exploitation in Stem Cell Research. *Health care analysis : HCA : journal of health philosophy and policy*, 30(3-4), 240 – 253. <https://doi.org/10.1007/s10728-022-00448-2>

Vansweevelt T. De vrouw als embryodonor en eiceldonor met het oog op stamcelonderzoek. In: *Stamcellen en vrouwengezondheid*. Antwerpen: Intersentia; 2007. p. 117 – 144.

Bijlage 3- 'CALL1375216'

Michelle Lambrechts wil weten welke interne normering het FAGG hanteert om te beslissen of en hoe administratieve keteninformatie uit fertiliteitsmeldingen wordt gedeeld met betrokkenen, potentieel benadeelden en slachtoffers en waarop die normering juridisch gebaseerd is.

Dat is de inhoud van CALL1375216

Van: Michelle Lambrechts

Verzonden: donderdag 5 februari 2026 7:46

Aan: info.servicecenter@health.fgov.be <info.servicecenter@health.fgov.be>; openbaarheid@health.fgov.be <openbaarheid@health.fgov.be>

CC: Team Frank Vandenbroucke <info@vandenbroucke.fed.be>; Nick.VanGelder@fagg-afmps.be <Nick.VanGelder@fagg-afmps.be>; erik.everaert@fagg-afmps.be <erik.everaert@fagg-afmps.be>

Onderwerp: Wob 11/04/1994 – verzoek tot toegang bestuursdocumenten – nationale interne richtlijnen fertiliteitszaken”

Geachte,

Onder de Wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur) merk ik op dat bij verzoeken om louter administratieve/procedurele informatie \$, niet 1 keer maar regelmatig wordt verwezen naar “interne” of “(interne) nationale richtlijnen”, werkwijzen of procedures die enkel betrekkingen hebben op ' fertiliteitszaken'.

Om de beslissingvorming en de gehanteerde afwegingen correct te kunnen begrijpen en desgevallend te laten toetsen, dien ik hierbij een afzonderlijk verzoek tot

Gevraagde bestuursdocumenten

Ik verzoek inzage/afschrift van alle geldende en meermaals genoemde *interne nationale richtlijnen*, de omzendbrieven, instructies, procesbeschrijvingen, beslisbomen, templates en handleidingen die betrekking hebben op één of meer van volgende:

Omgang met verzoeken om administratieve keteninformatie (zoals PV-registratie, overdracht aan parket, datum/wijze van overdracht, dossiernummers/notitienummers, doorsturingen, status-opvolging)

- interne werkwijzen of beperkingen m.b.t. het meedelen van PV-nummers, notitienummers, parketidentificatie en overdrachtsmetadata;
- procedures voor het documenteren van overdracht (logs, verzendlijsten, begeleidende stukken, ontvangstbevestigingen).
- Wie die afspraken oplegt, in welke vorm ze worden vastgelegd
- Op welke wettelijke basis
- In welke vorm deze nationale interne richtlijnen gegeven worden en door wie en met welke finaliteit.

Vormvereisten / afbakening

- Ik vraag geen persoonsgegevens of medische inhoud uit individuele dossiers

- Graag ontvang ik per document minimaal: titel/naam, datum van inwerkingtreding, versie, opsteller/dienst, status (actief/vervagen), en het (wettelijke) toepassingsgebied.

Indien u stelt dat documenten niet bestaan

Indien u meent dat er géén “interne nationale richtlijnen” bestaan over één of meer bovenstaande punten, verzoek ik u dit expliciet te bevestigen en aan te geven:

- Naar welke interne richtlijnen dan wel worden verwezen als men geen administratieve informatie verstrekt aan potentieel benadeelden.
- welke alternatieve normering dan wél wordt gevolgd (bv. algemene federale richtlijnen, omzendbrieven, of is het louter casuïstische praktijk).

Graag een duidelijk antwoord conform de wet openbaarheid van bestuur, binnen de 30 dagen, per punt. En een ontvangstbevestiging van huidig schrijven.

Mvg Michelle Lambrechts

Voorzitster vzw Ik zit met een ei.

Van: Michelle Lambrechts <admin@ikzitmeteenei.be>

Verzonden: dinsdag 10 februari 2026 11:24

Aan: info.servicecenter@health.fgov.be <info.servicecenter@health.fgov.be>; openbaarheid@health.fgov.be <openbaarheid@health.fgov.be>

CC: Team Frank Vandenbroucke <info@vandenbroucke.fed.be>; Nick.VanGelder@fagg-afmps.be <Nick.VanGelder@fagg-afmps.be>; erik.everaert@fagg-afmps.be <erik.everaert@fagg-afmps.be>

Onderwerp: Re: Wob 11/04/1994 – verzoek tot toegang bestuursdocumenten – nationale interne richtlijnen fertiliteitszaken”

Geachte,

In aansluiting op mijn Wob-verzoek dd. 05/02/2026 (toegevoegd onder CALL1375216) deel ik u het volgende mee.

Wegens het uitblijven van een schriftelijke ontvangstbevestiging nam ik vandaag telefonisch contact op met het servicecenter. Daarbij werd mij bevestigd dat mijn verzoek door uw diensten werd ontvangen.

Telefonische bevestiging ontvangst:

datum: 10/02/2026

uur: 10:59

via: servicecenter

Kern van het verzoek (zeer beknopt): Ik verzoek inzage/afschrift van de meermaals (schriftelijk) genoemde “(interne) nationale richtlijnen/werkwijzen” die binnen fertiliteitszaken worden ingeroepen om (i) administratieve keteninformatie (o.a. PV-/notitienummers, parketidentificatie, overdrachtsmetadata, statusopvolging) niet mee te delen en/of (ii) informatie niet te verstrekken. Het verzoek omvat ook verwante documenten onder andere benaming (intranet/SharePoint, kwaliteitshandboek, Q&A's, sjablonen, e-mailinstructies, workflows, beslisbomen, checklists en de wettelijke basis waarop ze rusten). Indien u stelt dat dergelijke documenten niet bestaan, verzoek ik een beschrijving van het zoekspoor en een inventaris van de geraadpleegde bronnen.

En wie deze opdrachten dan wel geeft en hoe en waar ze staan.

Ik wijs u erop dat de wettelijke beslistermijn van 30 dagen aldus verstrijkt op donderdag 12/03/2026 (te rekenen vanaf de ontvangstbevestiging zoals hierboven telefonisch bevestigd). Indien u meent dat een verlenging noodzakelijk is, verwacht ik dat dit binnen de oorspronkelijke termijn en met concrete motivering wordt meegedeeld.

Met vriendelijke groet,

Michelle Lambrechts

Voorzitster vzw Ik Zit Met Een Ei

Nick Van Gelder (AFMPS - FAGG) Nick.VanGelder@fagg-afmps.be

Michelle Lambrechts;+ nog 2

Team Frank Vandenbroucke <info@vandenbroucke.fed.be>;+ nog 3

Geachte mevrouw Lambrechts

Dank voor uw bericht, en bedankt ook voor deze duiding. Ik vroeg me inderdaad af naar welke verwijzingen, aangehaald in uw eerdere mail, u verwees. Aangezien u echter verwijst naar communicatie van het Parket, moet ik u wel melden dat u deze vraag beter tot het parket zelf richt – de nationale richtlijnen waarnaar zij verwijzen, zijn ons immers niet meteen bekend.

Indien u uw verzoek openbaarheid van bestuur jegens het FAGG handhaaft (wat uw goed recht is, ongeacht het bovenstaande), verneem ik het graag. In dat geval werd uw verzoek wel degelijk ontvangen op **5 februari 2025**, en uw verzoek zal worden beantwoord binnen de 30 dagen na ontvangst. We kunnen u in ieder geval enkel de elementen verschaffen waarover het FAGG zelf beschikt – de richtsnoer waarnaar de parketmagistraat verwijst, is mij niet bekend en ik kan me hieromtrent dus niet over uitspreken.

Mvg
Nick

Michelle Lambrechts

Verzonden: dinsdag 10 februari 2026

Nick Van Gelder (AFMPS - FAGG) <Nick.VanGelder@fagg-afmps.be>; Info.Servicecenter (FOD VVVL - SPF SPSCAE) <info.servicecenter@health.fgov.be>; openbaarheid@health.fgov.be

Team Frank Vandenbroucke <info@vandenbroucke.fed.be>; + nog 3



Michelle Lambrechts



Aan: Nick Van Gelder (AFMPS - FAGG) <Nick.VanGelder@fagg-afmps.be>;
Info.Servicecenter (FOD VVVL - SPF SPSCAE) <info.servicecenter@health.fgov.be>;
openbaarheid@health.fgov.be

Di 10/02/2026 12:48

CC: Team Frank Vandenbroucke <info@vandenbroucke.fed.be>;
Erik Everaert (AFMPS - FAGG) <erik.everaert@fagg-afmps.be>;
ICM (AFMPS - FAGG) <ICM@fagg-afmps.be>; IUS (AFMPS - FAGG) <ius@fagg-afmps.be>

Geachte heer Van Gelder

Ik zeg duidelijk dat het een voorbeeld is.

Geachte heer Van Gelder,

Dank voor uw antwoord.

1. Handhaving van het Wob-verzoek

Ik bevestig uitdrukkelijk dat ik mijn verzoek tot openbaarheid van bestuur jegens het FAGG handhaaf, zoals ingediend op 05/02/2026 (CALL1375216).

2. Reikwijdte: niet “richtlijnen van het parket”, wel de werkwijze/richtlijnen van het FAGG in overleg met parketten.

Mijn verzoek ziet niet op interne richtsnoeren van het parket. Het ziet op de

documenten en normenkaders waarover het FAGG zelf beschikt en waarnaar het FAGG zelf herhaaldelijk verwijst wanneer het administratieve keteninformatie weigert mee te delen (bv. PV-/notitienummers, parketidentificatie, overdrachtsmetadata, statusopvolging) met verwijzing naar “(interne) nationale richtlijnen”, “werkwijzen” of “procedures” in fertiliteitszaken, onder meer in context van (vermeende) lopende onderzoeken.

Indien u stelt dat “de richtsnoer waarnaar de parketmagistraat verwijst” u niet bekend is, thans herhaaldelijk schriftelijk door u en uw diensten aangegeven wordt dat uw opdracht is niets mee te delen, zelfs niet het parket naar waar een melding die voor jullie werd gedaan werd overgemaakt, dan is dat op zich niet beslissend voor dit Wob-verzoek: het FAGG baseert weigeringen en doorverwijzingen immers op eigen afwegingen en op een eigen administratieve werkwijze. Die werkwijze moet, wanneer zij sturend is voor de omgang met verzoeken van melders/slachtoffers/potentieel benadeelden, in wettelijkheid wortelen en auditabel zijn.

3. “wend u tot het parket” is geen substituut voor bestuursdocumenten
Ik neem nota van uw standpunt dat het FAGG enkel elementen kan verschaffen waarover het zelf beschikt. Dat is precies wat ik vraag. Een doorverwijzing naar het parket kan geen substituut vormen voor openbaarmaking (of toetsbaar gemotiveerde weigering) van bestuursdocumenten die het FAGG zelf bezit of hanteert.

In de praktijk ontstaat anders een cirkel: het FAGG verwijst naar parketten, en parketten verwijzen terug naar het FAGG voor het administratieve spoor. Dit Wob-verzoek beoogt net om dat administratieve spoor controleerbaar te maken.

4. het verzoek (zeer beknopt): Ik verzoek inzage/afschrift van de meermaals (schriftelijk) genoemde “(interne) nationale richtlijnen/werkwijzen” die binnen fertiliteitszaken worden ingeroepen, ook door uw diensten om (i) administratieve keteninformatie (o.a. PV-/notitienummers, parketidentificatie, overdrachtsmetadata, statusopvolging) niet mee te delen en/of (ii) informatie niet te verstrekken. Geen benadeelde partijstellingen bij parketten te mogen doen maar via jullie te moeten gaan. Het verzoek omvat ook verwante documenten onder andere benaming (intranet/SharePoint, kwaliteitshandboek, Q&A's, sjablonen, e-mailinstructies, workflows, beslisbomen, checklists en de wettelijke basis waarop ze rusten). Indien u stelt dat dergelijke documenten niet bestaan, verzoek ik **een beschrijving van het zoekspoor en een inventaris van de geraadpleegde bronnen.**

Ik verzoek inzage/afschrift van alle geldende en meermaals genoemde *interne nationale richtlijnen*, de omzendbrieven, instructies, procesbeschrijvingen,

beslisbomen, templates en handleidingen die betrekking hebben op één of meer van volgende:

5. Omgang met verzoeken om administratieve keteninformatie (zoals PV-registratie, overdracht aan parket, datum/wijze van overdracht, dossiernummers/notitienummers, doorsturingen, status-opvolging)
6. interne werkwijzen of beperkingen m.b.t. het meedelen van PV-nummers, notitienummers, parketidentificatie en overdrachtsmetadata;
7. Wie die afspraken oplegt, in welke vorm ze worden vastgelegd.
8. Op welke wettelijke basis
9. In welke vorm deze nationale interne richtlijnen gegeven worden en door wie en met welke finaliteit.

Termijn

Tot slot: u vermeldt “ontvangen op 5 februari 2025”; ik ga ervan uit dat dit een verschrijving is en dat u 5 februari 2026 bedoelt.

Met vriendelijke groet,

Michelle Lambrechts

Voorzitster vzw Ik Zit Met Een Ei

Bijlage 3- 'CALL1375216'

Beslissing van het FAGG over CALL1375216

In antwoord op het verzoek om openbaarheid van bestuur heeft het FAGG nagelaten om enige interne normering, richtlijn of werkwijze mee te delen die betrekking heeft op de omgang met administratieve keteninformatie in fertiliteitsdossiers, noch werd een inhoudelijk antwoord verstrekt op de gestelde vragen hieromtrent.

Tegelijkertijd werden als bijlage bij de beslissing wel stukken vrijgegeven waaruit communicatie met het parket blijkt. Uit deze stukken volgt dat binnen deze communicatie expliciet wordt ingegaan op de positie en rechten van slachtoffers en potentieel benadeelden.

Opmerkelijk is evenwel dat, ondanks deze interne en externe afstemming, geen enkel element voorligt waaruit blijkt dat melders, slachtoffers of potentieel benadeelden in de praktijk toegang verkrijgen tot zelfs minimale administratieve informatie (zoals identificerende dossiergegevens of naar welk parket hun melding gaat) die hen in staat zou stellen zich effectief tot het bevoegde parket te richten.

Deze discrepantie tussen enerzijds de inhoud van de vrijgegeven communicatie en anderzijds het ontbreken van enige kenbare normering of feitelijke informatiedoorstroming naar betrokkenen, roept fundamentele vragen op omtrent de transparantie, de motiveringsplicht en de effectieve waarborging van de rechten van betrokken derden.

Diensten van de AG/Afdeling Wetgeving en Geschillen

Mevr. M. Lambrechts

Enkel per e-mail - admin@ikzitmeteenei.be

Afdeling Wetgeving en Geschillen

Tel.: 02/528.40.00

E-mail: lus@fagg-afmps.be icm@fagg-afmps.be

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen	datum
DD.MM.JJJJ	xxxxxxxxxxxx	xxxxxxxxxxxx	aantal	DD.MM.JJJJ

Onderwerp

Geachte mevrouw

We ontvingen uw verzoek passieve openbaarheid van bestuur d.d. 5 februari 2026. Gelet op uw aanvullende mails van 11 februari (1 mail), 10 februari (6 mails) en 5 februari (2 bijkomende mails), wordt getracht hieronder uw verzoek samen te vatten.

1. Verzoek -samenvatting

We begrijpen uit uw mails dat u verzoekt om (weergave mail 05/02):

Ik verzoek inzage/afschrift van alle geldende en meermaals genoemde interne nationale richtlijnen, de omzendbrieven, instructies, procesbeschrijvingen, beslisbomen, templates en handleidingen die betrekking hebben op één of meer van volgende:

Omgang met verzoeken om administratieve keteninformatie (zoals PV-registratie, overdracht aan parket, datum/wijze van overdracht, dossiernummers/notitienummers, doorsturingen, status-opvolging)

- interne werkwijzen of beperkingen m.b.t. het meedelen van PV-nummers, notitienummers, parketidentificatie en overdrachtsmetadata;*
- procedures voor het documenteren van overdracht (logs, verzendlijsten, begeleidende stukken, ontvangstbevestigingen).*
- Wie die afspraken oplegt, in welke vorm ze worden vastgelegd*
- Op welke wettelijke basis*
- In welke vorm deze nationale interne richtlijnen gegeven worden en door wie en met welke finaliteit.*

Vormvereisten / afbakening

- Ik vraag geen persoonsgegevens of medische inhoud uit individuele dossiers*
- Graag ontvang ik per document minimaal: titel/naam, datum van inwerkingtreding, versie, opsteller/dienst, status (actief/vervangen), en het (wettelijke) toepassingsgebied.*

Indien u stelt dat documenten niet bestaan

Indien u meent dat er géén "interne nationale richtlijnen" bestaan over één of meer bovenstaande punten, verzoek ik u dit expliciet te bevestigen en aan te geven:

- Naar welke interne richtlijnen dan wel worden verwezen als men geen administratieve informatie verstrekt aan potentieel benadeelden.*

- welke alternatieve normering dan wél wordt gevolgd (bv. algemene federale richtlijnen, omzendbrieven, of is het louter casuïstische praktijk).

Daarbij geeft u de volgende duiding:

- Mail d.d. 05/02: "Dit verzoek omvat tevens elk document onder andere benaming waarin deze werkwijze is vastgelegd of verspreid (intranetpagina's, SharePoint/kwaliteitshandboek, Q&A's, sjablonen, e-mailinstructies, workflowbeschrijvingen, beslisbomen, checklists). Indien u stelt dat niets bestaat, verzoek ik een beschrijving van het zoekspoor (diensten en dragers/systemen) en een inventaris van geraadpleegde bronnen."
- Mail 2 d.d. 10/02:
 - 1) Handhaving van het Wob-verzoek
Ik bevestig uitdrukkelijk dat ik mijn verzoek tot openbaarheid van bestuur jegens het FAGG handhaaf, zoals ingediend op 05/02/2026 (CALL1375216).
 - 2) Reikwijdte: niet "richtlijnen van het parket", wel de werkwijze/richtlijnen van het FAGG in overleg met parketten.
Mijn verzoek ziet niet op interne richtsnoeren van het parket. Het ziet op de documenten en normenkaders waarover het FAGG zelf beschikt en waarnaar het FAGG zelf herhaaldelijk verwijst wanneer het administratieve keteninformatie weigert mee te delen (bv. PV-/notitienummers, parketidentificatie, overdrachtsmetadata, statusopvolging) met verwijzing naar "(interne) nationale richtlijnen", "werkwijzen" of "procedures" in fertiliteitszaken, onder meer in context van (vermeende) lopende onderzoeken.
Indien u stelt dat "de richtsnoer waarnaar de parketmagistraat verwijst" u niet bekend is, thans herhaaldelijk schriftelijk door u en uw diensten aangegeven wordt dat uw opdracht is niets mee te delen, zelfs niet het parket naar waar een melding die voor jullie werd gedaan werd overgemaakt, dan is dat op zich niet beslissend voor dit Wob-verzoek: het FAGG baseert weigeringen en doorverwijzingen immers op eigen afwegingen en op een eigen administratieve werkwijze. Die werkwijze moet, wanneer zij sturend is voor de omgang met verzoeken van melders/slachtoffers/potentieel benadeelden, in wettelijkheid wortelen en auditabel zijn.
 - 3) "wend u tot het parket" is geen substituut voor bestuursdocumenten
Ik neem nota van uw standpunt dat het FAGG enkel elementen kan verschaffen waarover het zelf beschikt. Dat is precies wat ik vraag. Een doorverwijzing naar het parket kan geen substituut vormen voor openbaarmaking (of toetsbaar gemotiveerde weigering) van bestuursdocumenten die het FAGG zelf bezit of hanteert.
In de praktijk ontstaat anders een cirkel: het FAGG verwijst naar parketten, en parketten verwijzen terug naar het FAGG voor het administratieve spoor. Dit Wob-verzoek beoogt net om dat administratieve spoor controleerbaar te maken.
 - 4) het verzoek (zeer beknopt): Ik verzoek inzage/afschrift van de meermaals (schriftelijk) genoemde "(interne) nationale richtlijnen/werkwijzen" die binnen fertiliteitszaken worden ingeroepen, ook door uw diensten om (i) administratieve keteninformatie (o.a. PV-/notitienummers, parketidentificatie, overdrachtsmetadata, statusopvolging) niet mee te delen en/of (ii) informatie niet te verstrekken. Geen benadeelde partijstellingen bij parketten te mogen doen maar via jullie te moeten gaan. Het verzoek omvat ook verwante documenten onder andere benaming (intranet/SharePoint, kwaliteitshandboek, Q&A's, sjablonen, e-mailinstructies, workflows, beslisbomen, checklists en de wettelijke basis waarop ze rusten). Indien u stelt dat dergelijke documenten niet bestaan, verzoek ik een **beschrijving van het zoekspoor en een inventaris van de geraadpleegde bronnen.**

Ik verzoek inzage/afschrift van alle geldende en meermaals genoemde interne nationale richtlijnen, de omzendbrieven, instructies, procesbeschrijvingen, beslisbomen, templates en handleidingen die betrekking hebben op één of meer van volgende:

- 5) *Omgang met verzoeken om administratieve keteninformatie (zoals PV-registratie, overdracht aan parket, datum/wijze van overdracht, dossiernummers/notitienummers, doorsturingen, status-opvolging)*
 - 6) *interne werkwijzen of beperkingen m.b.t. het meedelen van PV-nummers, notitienummers, parketidentificatie en overdrachtsmetadata;*
 - 7) *Wie die afspraken oplegt, in welke vorm ze worden vastgelegd.*
 - 8) *Op welke wettelijke basis*
 - 9) *In welke vorm deze nationale interne richtlijnen gegeven worden en door wie en met welke finaliteit.*
- Mail 3 d.d. 10/02: *Ik benadruk opnieuw: ik vraag geen inhoud van strafdossiers, maar uitsluitend het administratieve spoor en de geldende normering die bepaalt welke metadata u wel/niet meedeelt aan slachtoffers, melders en mogelijk benadeelden in deze gevallen.*
- Mail 4 d.d. 10/02:
- 1) *Mijn verzoek blijft beperkt tot bestuursdocumenten en normering*
Ik herhaal dat mijn Wob-verzoek geen inhoud van lopende strafdossiers vraagt, maar (i) het administratieve spoor bij het FAGG en (ii) de normering/werkwijze die bepaalt welke metadata u wel/niet meedeelt en op welke wijze u verzoeken afhandelt (incl. doorverwijzing of doorzending naar parketten).
 - 2) *"Geen specifieke richtlijn" is precies een Wob-relevant antwoord, mits correct geformaliseerd*
U stelt dat er "geen specifieke richtlijn" bestaat. In dat geval verzoek ik u dit in uw formele Wob-beslissing expliciet te bevestigen en, conform mijn verzoek, het zoekspoor en de geraadpleegde dragers/systemen te beschrijven. Indien de werkwijze berust op algemene principes (Sv., geheim onderzoek, Wob), verzoek ik tevens te preciseren welke bepalingen u concreet hanteert voor (a) het niet meedelen van PV-/notitienummers/parketidentificatie en (b) de gekozen alternatieve werkwijze (in ontvangst nemen en doorsturen).
 - 3) *Uw mail bevestigt dat er wél documenten bestaan die onder mijn verzoek vallen*
U geeft aan dat er hierover werd overlegd met een contactpersoon bij het parket en dat een mailketting bestaat met een "voorgestelde oplossing", en dat u die zal toevoegen aan de opgevraagde documenten. Ik neem hiervan akte. Dit bevestigt dat er minstens één schriftelijke vastlegging bestaat van de gehanteerde werkwijze en motivering, die binnen het bereik van mijn verzoek valt.
 - 4) *Slachtofferperspectief is niet hypothetisch*
In uw antwoord stelt u dat u enkel informatie kan verstrekken indien het FAGG "zelf kan opmaken" dat iemand als slachtoffer/benadeeld persoon kan worden beschouwd. In dit dossier is de mogelijke benadeling niet louter theoretisch: het ontbreken van een effectief nationaal register gedurende een zeer lange periode, gekoppeld aan aantoonbare misinformatie of onvolledige informatieverstrekking, laat redelijkerwijze toe te besluiten dat donoren en donorkinderen hierdoor schade en/of rechtsnadeel kunnen hebben ondervonden. Het feit dat mensen meldingen doen of informatie opvragen, gebeurt niet "uit tevredenheid of omdat ze geen last hebben. Fagg is niet toegankelijk of gekend, zij belandene bij u omdat er een probleem en een belang is dat verduidelijking en toetsing vereist. Omdat ze daar last van hebben of benadeeld door werden. U kan wel degelijk zelf beoordelen dat

de informatie waar ik me als donor op baseerde onder constructies zoals ik ontdekte nefaste gevolgen had die mijn keuzes beïnvloeden. Bijvoorbeeld.

Als u die akte opstelt en een melder daarachter vraagt, dan zijn dat administratieve gegevens. Deze vallen niet onder geheim van het onderzoek.

Ik neem kennis van dat standpunt, maar het volstaat niet als algemene reden om elk administratief spoor integraal te weigeren. Indien identificatie een reëel risico vormt, is dat precies het type situatie waarvoor de Wob de mogelijkheid van gedeeltelijke openbaarmaking en redactie voorziet. U maakt anders het uitoefenen van slachtofferrechten voor de betrokken parketts wel en wel degelijk: onmogelijk. Slachtoffers geraken niet tot bij de rechter of de pdk. Kunnen geen onderzoeksdaden vragen die jullie niet eerst filteren.

Dit neemt niet weg dat mijn Wob-verzoek zich niet richt op strafdossierinhoud, maar net op de auditabele administratieve werkwijze en normering die bepaalt welke minimale keteninformatie u wel/niet meedeelt aan melders, slachtoffers en mogelijk benadeelden.

5) Inventaris en gedeeltelijke openbaarmaking

Voor zover u meent dat bepaalde onderdelen niet openbaar kunnen worden gemaakt, verzoek ik u per document concreet te motiveren welke passage wordt geweigerd en waarom, en de overige delen wél vrij te geven (maximale openbaarheid / minimale weglating).

6) het zoekspoor.

Ik neem nota dat u binnen de wettelijke termijn zal antwoorden en verwacht dat uw beslissing een inventaris bevat van de aangetroffen documenten (titel/naam, datum, opsteller/dienst, status) en de gevraagde (gedeeltelijke) openbaarmaking of gemotiveerde weigering per document.

- Mail 5 d.d. 10/02: "U hoeft niet in te gaan op punt 4. Dat sluit ik af." – Dit betreft het hierbovenvermelde punt "Slachtofferperspectief is niet hypothetisch"
- Mail 6 d.d. 10/02: "U kan ons ook nog steeds deze contactpersoon bij het parket geven zodat wij rechtstreeks voor het parket onze verzoeken kunnen richten. Of motiveren waarom niet natuurlijk. – Dit is een bijkomend verzoek, en wordt derhalve zo geacteerd.
- Mail d.d. 11/02:

Ik quote uit een eerdere mail van fagg aan mezelf"

"Indien zij van oordeel is slachtoffer te zijn of als belangenorganisatie wenst op te treden. De door de contactpersoon voorgestelde oplossing, was om zelf (als FAGG) de verklaring in ontvangst te nemen van de betrokkene en over te maken aan de betrokken parketten (omdat het vrijgeven van de notitienummers en de betrokken parketten op zich reeds een indicatie kan geven van de betrokken instellingen, gelet op het beperkte aantal, in het kader van de specifieke vraag). Ik kan u deze mailketting wel overmaken en zal deze toevoegen aan de documenten die u opvraagt – voor het overige meen ik te mogen veronderstellen dat uw verzoek meer betrekking heeft op algemene, interne procedures en richtsnoeren. "

Aanvulling – verzoek om normering en gelijke behandeling (discretionaire praktijk vs. juridische onmogelijkheid)

Ik wens hier expliciet aan toe te voegen dat mijn verzoek niet enkel betrekking heeft op "algemene, interne procedures en richtsnoeren" in abstracto, maar op de concrete normering die het FAGG hanteert om in vergelijkbare situaties wel een oplossing te voorzien

voor de ene melder/betrokkene (bv. "verklaring in ontvangst nemen en doorsturen naar parketten") en niet voor de andere.

Hoe legt het fagg verantwoording af.

Meer bepaald verzoek ik de normatieve basis (interne richtlijnen, werkinstructies, beslissingsschema's, criteria, mandaten en/of bevoegdheidsafbakening) die toelaat dat:

1. mijn verklaring/verhoor werd bv opgesplitst in drie processen-verbaal, overgemaakt aan twee verschillende parketten, zonder dat mij gedurende negen maanden het bestaan van de bijkomende PV's/dossiers werd meegedeeld;

2. mij in die periode het minimum aan keteninformatie (ontvangst/registratie/doorzending/referentie) werd geweigerd met een algemene verwijzing naar het geheim van het onderzoek, terwijl het FAGG negen maanden later – na herhaalde verzoeken openbaarheid van bestuur en externe druk – alsnog mer veel tegenzin toch de bijkomende PV's/dossiers kon meedelen.

Deze gang van zaken toont dat het hier niet ging om een juridische onmogelijkheid ("het mag niet"), maar om een discretionaire praktijk ("het wordt niet gedaan, tot er druk ontstaat"). Dat is precies waarom de normering waarbinnen zulke keuzes worden gemaakt WOB-relevant is: welke regels, criteria en beslissingsbevoegdheden sturen dit aan, en hoe wordt gelijkheid van behandeling van melders/slachtoffers/belangenorganisaties gewaarborgd?

Transparantie over status en keteninformatie voor melders

Ik verzoek u daarnaast om de normering/werkwijze waarmee het FAGG melders informeert over de status van hun melding(en), minstens op het niveau van keteninformatie, met inbegrip van:

ontvangst en registratie (datum, registratiesysteem, referte);

doorzending (datum van doorzending);
Of interne afhandeling en gevolg

aanduiding of de melding al dan niet werd omgezet in een PV/akte;

Hoe laat fagg weten wat er gebeurs is met een melding. Hoe legt het fagg enige verantwoording af.

het bestaan van meerdere gerelateerde PV's/akten wanneer één feitencomplex wordt versnipperd;

welke metadata systematisch wél/niet wordt meegedeeld, en op basis van welke norm.

Interne criteria : fagg moet KUNNEN vaststellen dat de melder zelf slachtoffer is en verwijzen anders zonder referenties melders door naar een hen onbekend parket. Waarop het parket terug wijst naar het FAGG. Geen info zonder pv nummer.

Ten slotte vraag ik de interne normering die u aanhaalt wanneer u stelt dat het FAGG pas "doorschuift naar het parket" wanneer het zelf niet kan vaststellen dat

de melder ook slachtoffer is. Ik verzoek de interne criteria en procedurele stappen die bepalen;

wanneer en hoe het FAGG "slachtofferschap" of "betrokkene/benadeelde" vaststelt;

wie daarover beslist (functie/mandaat);

welke bewijsstukken/elementen worden verwacht;

welke standaardreacties horen bij elk scenario (wel/geen doorzending; wel/geen ontvangst verklaring; wel/geen keteninformatie);

hoe men voorkomt dat dit een willekeurige of ongelijke toepassing wordt.

Indien u meent dat hierover "geen specifieke richtlijn" bestaat, verzoek ik dat u dit uitdrukkelijk en formeel bevestigt in uw beslissing, mét beschrijving van het feitelijke zoekspoor (welke dragers, systemen, mailboxen, sjablonen, kennisdatabanken, intranetdocumenten, SOP's, enz. werden nagezien) en de personen/diensten die werden bevraagd.

Ik denk dat mijn punt en het gevraagde nu duidelijk is.

We moeten vaststellen dat de verzoeken die u uit een mengeling zijn van verzoeken passieve openbaarheid van bestuur, gecombineerd met diverse en uiteenlopende verzoeken om inlichtingen over de handelswijze van het Agentschap. Daarbij haalt u enerzijds aan dat u kennis wil nemen van de algemene richtsnoeren, en anderzijds verwijst u naar uw eigen situatie en hieromtrent ook specifieke vragen stelt.

We trachten de behandeling op te splitsen, op basis van bovenstaande.

2. Verzoeken om duiding of informatie

Onder dit punt behandelen we uw algemene verzoeken, nl.:

- Welke basisprincipes worden gehanteerd in het kader van informatiedoorgifte jegens slachtoffers of personen die een klacht indienen?
- Hoe wordt, algemeen genomen, de communicatiedoorgifte gestandaardiseerd?

Deze vragen zijn o.i. evenwel onlosmakelijk verbonden met uw eigen situatie – uw eigen klachten werden reeds uitvoerig toegelicht in eerdere communicatie – hierop wordt derhalve niet opnieuw ingegaan. We beperken ons derhalve tot de algemene verzoeken.

De basisprincipes dewelke door het FAGG worden toegepast, zijn deze waaraan elke administratie onderworpen is, zoals de beginselen van behoorlijk bestuur en, bv., het principe van het geheim van het onderzoek. Ook dit is eerder reeds toegelicht.

Kort samengevat, geldt daarbij het principe van het geheim van het onderzoek. Over een lopend onderzoek, wordt niet gecommuniceerd – er kan dus ook vaak niet worden bevestigd of ontkracht of een onderzoek lopende is. Evenmin kan worden meegegeven, indien het voor ons als administratie niet duidelijk is dat de persoon beroep zou kunnen doen op de status van "benadeelde persoon", of er dossiers lopende zijn en bij welke parketten deze zouden zijn aangemeld.

3. Verzoeken openbaarheid van bestuur

Uw verzoek heeft eveneens betrekking op "richtlijnen", zoals hoger in uw verschillende verzoeken omschreven. Deze richtlijnen worden ruim omschreven, en u geeft hierbij aan dat u verzoekt dat diverse mailboxen, servers, e.d.m. zouden worden doorzocht, of dat u minstens verzoekt om het "zoekspoor".

Uw verzoek is dermate ruim en alomvattend, waarbij u een algeheel doorzoeken van databanken, mailboxen, enz. vraagt, teneinde te speuren naar eventuele richtlijnen of richtsnoeren gehanteerd door het Agentschap (op vraag van of in overleg met het parket).

Dit verzoek is dermate ruim en tijdsrovend, dat hieraan geen gevolg kan worden gegeven. Een dergelijk ruim en verregaand verzoek zou immers ertoe leiden dat meerdere ambtenaren een meerdaagse "search" dienen te verrichten, zonder dat zulks ook maar enige garantie op succes zou geven. Daarbij dient ook rekening te worden gehouden met de huidige werklast, die een dergelijk verzoek gewoonweg niet toelaten. Een dergelijke algemene en ruime zoektocht is o.i. kennelijk onredelijk en hieraan kan dan ook, gelet op de voorziene workload (en de zeer geringe meerwaarde) o.i. geen gevolg worden gegeven.

Vanzelfsprekend beschikt het FAGG wel over een kwaliteitssysteem, met interne procedures, opgedeeld in verschillende types documenten. Gelet op de omvang van uw verzoek, is het evenwel niet mogelijk om op eenvoudige wijze de juiste procedures te identificeren en mee te geven.

Voor wat betreft uw verzoek om een overzicht van het zoekspoor te kunnen verkrijgen moeten wij u antwoorden dat de wet openbaarheid van bestuur enkel voorziet dat bestaande bestuursdocumenten moeten worden meegedeeld. Van de administratie kan niet worden verwacht dat zij in het kader van een dergelijk verzoek nieuwe bestuursdocumenten opstelt, hetgeen uw verzoek met betrekking tot dat aspect lijkt in te houden.

Om die reden, wordt uw verzoek derhalve afgewezen op grond van artikel 6, § 3, 3^o van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur.

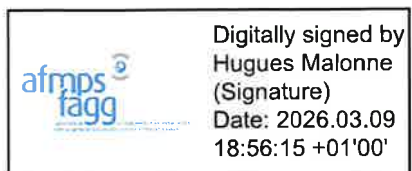
Zoals eerder aangehaald, wordt u wel een uitwisseling met het parket overgemaakt, m.b.t. de status van benadeelde persoon en de communicatie van de betrokken parketten. Dit is geen algemene richtlijn, maar een toepassing van de eerder aangehaalde principes (zijnde het geheim van het onderzoek). De namen van de aanvrager, wier vraag werd overgemaakt aan de contactpersoon van het parket, ter duiding, en de identiteitsgegevens van de contactpersoon bij het parket werden hierbij verwijderd, gelet op het feit dat de vrijgave van deze gegevens afbreuk zou doen aan het recht op privéleven van de betrokkenen, en het belang van de openbaarmaking van deze persoonsgegevens niet opweegt tegen het belang van het geheim ervan, gelet op het feit dat deze persoonsgegevens geen essentiële meerwaarde bieden in het kader van uw verzoek en er geen bijzondere maatschappelijke behoefte is aan de openbaarmaking ervan die zwaarder zou doorwegen (art. 6, § 2, 1^o van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur).

Indien u niet akkoord bent met deze (gedeeltelijke) weigering, dan kan u een verzoek tot heroverweging bij ons indienen. U dient dan tegelijkertijd met dit verzoek een adviesaanvraag bij de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten in te dienen. Deze adviesaanvraag kan u richten per brief aan het volgende adres:

Commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten
Koloniënstraat 11
1000 Brussel

U kan tevens het verzoek tot advies indienen per e-mail via Ctb-Cada@rrn.fgov.be. Gelieve in acht te nemen dat het in CC zetten van de Commissie bij een verzoek tot heroverweging per mail niet wordt aanvaard als adviesaanvraag en uw verzoek ongeldig maakt. Indien u een adviesaanvraag per mail indient, dient U de Commissie rechtstreeks aan te schrijven."

Met beleefde groeten



Hugues Malonne
Administrateur-generaal

Waarde Procureur

Geachte [REDACTED]

Beste [REDACTED]

Bedankt voor uw antwoord. We zullen dan, aan deze vzw en de andere (vzw "ik zit met een ei" – vraagt info over de TP53-dossiers), melden dat we hieraan niet kunnen voldoen. (Dus ik stel ook niet voor, zoals in m'n eerdere mail voorgesteld, dat ze de verklaring invullen en ons overmaken.)

Kan u akkoord gaan met onderstaand ontwerp van antwoord? (Ik verwacht wel dat ze hier, zoals in het verleden, mee naar de pers gaat.)

"We bevestigen uw verzoek maar kunnen hieraan niet voldoen, gelet op het feit dat het ons niet duidelijk is welk belang of welke schade u zou kunnen aantonen, zoals vereist in het kader van art. 5bis VTSv.

U kan zich wenden tot de betrokken families, en hen verzoeken of zij wensen dat u hen bijstaat/deze rol opneemt. Wij kunnen u echter niet medelen welke parketten bevoegd zijn/aangeschreven werden."

Mvg

Nick



Nick Van Gelder

Afdelingshoofd – Chef de Division

Services de l'Administrateur général – Division Législation et Contentieux
Diensten van de Administrateur-Generaal – Afdeling Wetgeving en Geschillen
Generalverwalterdienste – Abteilung Gesetzgebung und Rechtsstreitigkeiten
CEO Services – Legislation and Litigation Division

nick.vangelder@fagg-afmps.be

IUS@fagg-afmps.be

Agence fédérale des médicaments et des produits de santé
Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten
Föderale Agentur für Arzneimittel und Gesundheitsprodukte
Federal Agency for Medicines and Health Products

Avenue Galilée 5/03 - 1210 BRUXELLES - BRUSSEL - BRÜSSEL – BRUSSELS
T + 32 2 528 40 00 - www.afmps.be - www.fagg.be



Van: [REDACTED]@just.fgov.be>

Verzonden: donderdag 2 oktober 2025 14:40

Aan: Nick Van Gelder (AFMPS - FAGG) <Nick.VanGelder@fagg-afmps.be>

CC: IUS (AFMPS - FAGG) <IUS@fagg-afmps.be>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[\[REDACTED\]@fagg-afmps.be](mailto:[REDACTED]@fagg-afmps.be)>; ICM (AFMPS - FAGG) <ICM@fagg-afmps.be>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[\[REDACTED\]@fagg-afmps.be](mailto:[REDACTED]@fagg-afmps.be)>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[\[REDACTED\]@fagg-afmps.be](mailto:[REDACTED]@fagg-afmps.be)>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[\[REDACTED\]@fagg-afmps.be](mailto:[REDACTED]@fagg-afmps.be)>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[\[REDACTED\]@fagg-afmps.be](mailto:[REDACTED]@fagg-afmps.be)>

Onderwerp: RE: Opvragen pv-nummers en parketten waar dossiers mbt donorconceptie neergelegd werden

Beste Nick

Het innemen van de positie van benadeelde partij in de zin van artikel 5bis VTSv. vereist het afleggen van een verklaring waarin volgende punten worden vervat:

- a) naam, voornaam, plaats en datum van geboorte, beroep en woonplaats van de betrokkene;
- b) het feit dat de oorzaak is van de schade geleden door de betrokkene;

- c) de aard van deze schade;
- d) het persoonlijk belang dat de betrokkene doet gelden.

Het is mij niet duidelijk in welke mate de VZW donorkinderen persoonlijk belang zou hebben, noch welke schade deze VZW persoonlijk geleden zou kunnen hebben.

Het parket zal ook steeds deze criteria aftoetsen.

Als ik mij niet vergis, werd elk van de betrokken donorfamilies individueel op de hoogte gebracht van hun betrokkenheid. Het is in de eerste plaats aan hen om zich benadeelde partij te stellen, niet aan de VZW zelf. Als sommigen van deze ouders nadien de VZW willen betrekken bij één of ander, dan is dat hun keuze.

Het vrijgeven van de betrokken pv-nummers en betrokken parketten zal automatisch leiden tot identificatie van de verdachte centra, hetgeen niet de bedoeling is.

Het is niet aan het FAVV om deze nummers vrij te geven, lijkt mij. De politiediensten doen dit overigens ook niet voor pv's die zij aan het parket overmaken.

De VZW donorkinderen zal dus in de eerste plaats de betrokken families moeten bevragen om zo de eventuele dossiernummers te bekomen en zich eventueel benadeelde partij te stellen namens hen. In eigen naam vind ik het twijfelachtig en zal terdege moeten aangetoond worden wat de persoonlijke schade van de VZW is.

Kortom: ik zou de vraag afwezen met de motivering dat er thans vragen te stellen zijn bij het feit of de VZW zich wel benadeelde partij kan stellen in deze vermits de betrokken families zelf op de hoogte werden gebracht zodat er niet meteen een persoonlijk belang, noch schade blijkt. Desgevallend kunnen zij via deze ouders de nodige info bekomen, mochten die lid zijn van hun VZW, maar dan hebben de ouders tenminste zelf de keuze of ze deze informatie willen delen of niet, want dat vind ik ook nog een belangrijk aspect: Als we nu alle notities vrijgeven, opent dat op termijn misschien een inzage in dossiers van ouders/kinderen die dat misschien helemaal niet willen en geen enkel mandaat hebben gegeven aan deze VZW. Dat kan uiteraard ook niet.

Kortom: de VZW zal dus eerst moeten aantonen dat zij een mandaat heeft van de betrokken ouders om dit in hun naam te doen.

Met vriendelijke groeten,

[Redacted signature]



[Redacted text block]

Parket bij het hof van beroep

[Redacted text]

Van: Nick Van Gelder (AFMPS - FAGG) <Nick.VanGelder@fagg-afmps.be>

Verzonden: dinsdag 30 september 2025 15:58

Aan: [Redacted] <[\[Redacted\]@just.fgov.be](mailto:[Redacted]@just.fgov.be)>

CC: IUS (AFMPS - FAGG) <ius@fagg-afmps.be>; [Redacted] (AFMPS - FAGG) <[\[Redacted\]@fagg-afmps.be](mailto:[Redacted]@fagg-afmps.be)>; ICM (AFMPS - FAGG) <ICM@fagg-afmps.be>; [Redacted] (AFMPS - FAGG) <[\[Redacted\]@fagg-afmps.be](mailto:[Redacted]@fagg-afmps.be)>;

[REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[REDACTED]@fagg-afmps.be>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[REDACTED]@fagg-afmps.be>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[REDACTED]@fagg-afmps.be>

Onderwerp: RE: Opvragen pv-nummers en parketten waar dossiers mbt donorconceptie neergelegd werden

Waarde Procureur
Geachte [REDACTED]

Ik kom even terug op onderstaande mail.

Ik vind niet meteen rechtsleer m.b.t. de rol van een vzw/belangenvereniging als benadeelde persoon, m.u.v. anecdotiek waarbij Unia deze rol opneemt, ihkv discriminatiedossiers.

De problematiek in deze bestaat erin dat het delen van de notitienummers en de contactgegevens van het bevoegde parket, reeds heel wat informatie meegeeft over het onderzoek, gelet op het beperkte aantal fertiliteitscentra. Indien we aangeven dat bv. het parket in Gent bevoegd is, dan kan hieruit worden afgeleid dat het onderzoek betrekking heeft op (potentieel) één van de fertiliteitscentra in dat arrondissement.

Lijkt deze aanpak u haalbaar?

Mvg

Nick



Nick Van Gelder

Afdelingshoofd – Chef de Division

Services de l'Administrateur général – Division Législation et Contentieux
Diensten van de Administrateur-Generaal – Afdeling Wetgeving en Geschillen
Generalverwalterdienste – Abteilung Gesetzgebung und Rechtsstreitigkeiten
CEO Services – Legislation and Litigation Division

nick.vangelder@fagg-afmps.be
IUS@fagg-afmps.be

Agence fédérale des médicaments et des produits de santé
Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten
Föderale Agentur für Arzneimittel und Gesundheitsprodukte
Federal Agency for Medicines and Health Products
Avenue Galilée 5/03 - 1210 BRUXELLES - BRUSSEL - BRÜSSEL - BRUSSELS
T + 32 2 528 40 00 - www.afmps.be - www.fagg.be



Van: Nick Van Gelder (AFMPS - FAGG)

Verzonden: donderdag 25 september 2025 16:18

Aan: [REDACTED]@just.fgov.be>

CC: IUS (AFMPS - FAGG) <ius@fagg-afmps.be>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[REDACTED]@fagg-afmps.be>; ICM (AFMPS - FAGG) <ICM@fagg-afmps.be>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[REDACTED]@fagg-afmps.be>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[REDACTED]@fagg-afmps.be>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[REDACTED]@fagg-afmps.be>; [REDACTED] (AFMPS - FAGG) <[REDACTED]@fagg-afmps.be>

Onderwerp: FW: Opvragen pv-nummers en parketten waar dossiers mbt donorconceptie neergelegd werden

Urgentie: Hoog

Waarde Procureur
Geachte [REDACTED]

We ontvingen onderstaande mail van [REDACTED].

Zij wensen zich benadeelde partij te stellen in elk van de lopende dossiers tegen fertiliteitscentra.

We hebben hier, tot op heden, nog geen ervaring mee. We bekijken verder in hoeverre belangenorganisaties zich (vermoedelijk voor een symbolisch bedrag) benadeelde partij kunnen stellen. Ik wou u evenwel al berichten over deze mail en zo u hier wel ervaring mee zou hebben, vernemen wij vanzelfsprekend graag hoe het parket met een dergelijk verzoek van een vzw zou omgaan?

Met vriendelijke groet



Nick Van Gelder

Afdelingshoofd – Chef de Division

Services de l'Administrateur général – Division Législation et Contentieux
Diensten van de Administrateur-Generaal – Afdeling Wetgeving en Geschillen
Generalverwalterdienste – Abteilung Gesetzgebung und Rechtsstreitigkeiten
CEO Services – Legislation and Litigation Division

nick.vangelder@fagg-afmps.be

IUS@fagg-afmps.be

Agence fédérale des médicaments et des produits de santé
Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten
Föderale Agentur für Arzneimittel und Gesundheitsprodukte
Federal Agency for Medicines and Health Products
Avenue Galilée 5/03 - 1210 BRUXELLES - BRUSSEL - BRÜSSEL - BRUSSELS
T + 32 2 528 40 00 - www.afmps.be - www.fagg.be



Van: ICM (AFMPS - FAGG) <ICM@fagg-afmps.be>

Verzonden: donderdag 25 september 2025 16:12

Aan: Nick Van Gelder (AFMPS - FAGG) <Nick.VanGelder@fagg-afmps.be>

Onderwerp: FW: Opvragen pv-nummers en parketten waar dossiers mbt donorconceptie neergelegd werden

Urgentie: Hoog

From: [REDACTED]

Sent: mercredi 24 septembre 2025 18:02

To: ICM (AFMPS - FAGG) <ICM@fagg-afmps.be>; Management (AFMPS - FAGG) <management@fagg-afmps.be>;

Secretary DG POST (AFMPS - FAGG) <secretary.dgpost@fagg-afmps.be>

Cc: [REDACTED]

Subject: Opvragen pv-nummers en parketten waar dossiers mbt donorconceptie neergelegd werden

Importance: High

Beste,

We zouden ons graag als benadeelde partij stellen in alle dossiers inzake donorconceptie die tot op vandaag aan bevoegde parketten werden overgemaakt. Is het mogelijk me zowel de PV-nummers als de parketten te bezorgen, zodat we ons als benadeelde partij in die dossiers kunnen stellen?

Dit verzoek staat los van de dossier(s) die nav mijn eigen verhoor nog aan parketten zullen overgemaakt worden.

Alvast met dank en vriendelijke groet,

[REDACTED]

Bijlage 3- 'CALL1375216'

Beroep tegen de beslissing CALL1375216

M. Lambrechts
admin@ikzitmeteenei.be

De heer Hugues Malonne

Administrateur-generaal
Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG)
Galileelaan 5/03
1210 Brussel
ius@fagg-afmps.be — icm@fagg-afmps.be

Brussel, 03/04/2025

Betreft: Verzoek tot heroverweging — WOB-beslissing d.d. 9 maart 2026 (ref. CALL1375216) — Gelijktijdig ingediend met adviesaanvraag bij de CTB/CADA overeenkomstig artikel 8bis van de wet van 11 april 1994

Geachte heer Malonne,

Op 9 maart 2026 ontving ik uw beslissing op mijn WOB-verzoek van 5 februari 2026 (CALL1375216). Bij deze verzoek ik u, overeenkomstig artikel 8bis van de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur, uw beslissing te heroverwegen. Gelijktijdig met dit verzoek heb ik een adviesaanvraag ingediend bij de Commissie voor de toegang tot en het hergebruik van bestuursdocumenten (CTB/CADA).

Ik zal hieronder aantonen dat uw beslissing juridisch onhoudbaar is, feitelijk onjuist gemotiveerd, en — gelet op de inmiddels vrijgegeven mailwisseling — berust op een werkwijze die de beginselen van behoorlijk bestuur op meerdere fundamentele punten schendt.

1. De afwijzing op grond van "kennelijk onredelijk verzoek" is onhoudbaar

U wijst mijn verzoek af op grond van artikel 6, §3, 3° WOB omdat het "dermate ruim en tijdsrovend" zou zijn dat hieraan geen gevolg kan worden gegeven. Deze motivering is om meerdere redenen onjuist.

Ten eerste erkent u in dezelfde beslissing uitdrukkelijk dat het FAGG beschikt over "een kwaliteitssysteem, met interne procedures, opgedeeld in verschillende types documenten." Een professioneel agentschap dat zijn eigen kwaliteitssysteem niet kan onderzoeken op relevante procedures over een specifiek, afgebakend thema — de omgang met verzoeken om keteninformatie in donorconceptiedossiers — beschikt ofwel niet over het beloofde kwaliteitssysteem, ofwel motiveert het de weigering ondeugdelijk. Beide conclusies zijn voor uw rekening.

Ten tweede is de "kennelijk onredelijk"-grond in de WOB voorbehouden voor verzoeken die werkelijk geen redelijke grens kennen. Mijn verzoek was nauwkeurig afgebakend: het betrof uitsluitend de normering en werkwijze die het FAGG hanteert bij verzoeken om administratieve keteninformatie in een specifieke dossiercontext. Het is geen uitnodiging tot een willekeurige doorzoeking van alle archieven van het Agentschap.

Ten derde heeft u zelf bevestigd dat minstens één document onder mijn verzoek valt — de mailwisseling met het parket — en deze ook vrijgegeven. Dit bewijst dat een gerichte

zoektocht wél mogelijk en vruchtbaar is. De stelling dat een zoektocht "geen garantie op succes" biedt, is daarmee door uw eigen handelen weerlegd.

2. De weigering van het zoekspoor is onwettig

U weigert een beschrijving van het zoekspoor te geven met als argument dat de WOB enkel verplicht tot meedeling van bestaande bestuursdocumenten en niet tot het opstellen van nieuwe. Dit argument snijdt geen hout.

Een beschrijving van welke systemen, dragers, mailboxen en diensten werden geraadpleegd is geen nieuw bestuursdocument — het is de inhoud van de motiveringsplicht die de wet oplegt bij elke weigeringsbeslissing. Een weigeringsbeslissing die niet aangeeft waarop de zoektocht berustte, is een beslissing zonder afdoende motivering, en dat is in strijd met de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen.

3. Geen inventaris, geen per-document motivering: strijdig met de WOB

Uw beslissing bevat geen inventaris van de aangetroffen documenten en geen per-document motivering van de weigering tot openbaarmaking. Dit is strijdig met het principe van maximale openbaarheid en minimale weglating dat de WOB voorschrijft. Wanneer u van oordeel bent dat bepaalde documenten niet openbaar kunnen worden gemaakt, dient u per document aan te geven welke passage wordt geweigerd en op welke grond, en de overige delen vrij te geven.

U heeft dit niet gedaan. U heeft in bulk geweigerd, zonder inventaris, zonder onderscheid, en zonder de minste poging tot gedeeltelijke openbaarmaking. Dat is niet de toepassing van de WOB — dat is de ontkenning ervan.

4. De vrijgegeven mailwisseling onthult wat uw beslissing verzwijgt

U heeft als enige bijlage bij uw beslissing een mailwisseling meegedeeld tussen uw Afdelingshoofd Wetgeving en Geschillen (Nick Van Gelder) en een magistraat van het Parket bij het Hof van Beroep, daterend van september-oktober 2025. Deze mailwisseling bewijst precies wat ik in mijn WOB-verzoek aanvoerde — en maakt uw weigeringsbeslissing nog moeilijker verdedigbaar.

De mailwisseling toont het volgende aan:

1. **Het FAGG liet het parket meeschrijven aan uw weigeringsantwoord.** Nick Van Gelder legde een ontwerp van weigeringsbrief voor aan de parketmagistraat met de vraag of deze zich daarin kon vinden. Een bestuursbeslissing die op verzoek van een externe partij wordt opgesteld, is geen onafhankelijke administratieve beslissing. Op welke wettelijke grondslag werd dit overleg gevoerd? Waarom werd dit niet vermeld in uw beslissing?
2. **De reputatiebeheeroverweging staat zwart op wit.** Nick Van Gelder schreef aan de parketmagistraat: "Ik verwacht wel dat ze hier, zoals in het verleden, mee naar de pers gaat." Dit is geen juridische afweging. Dit is een communicatiestrategie die de besluitvorming kleurt. De vrees voor persaadacht is geen weigeringsgrond in de WOB.
3. **De weigering was geen juridische onmogelijkheid, maar een bewuste keuze.** De parketmagistraat bevestigde in zijn mail van 3 oktober 2025 uitdrukkelijk dat

het FAGG conform artikel 5bis VTSv. verklaringen van benadeelde personen in ontvangst mag nemen en doorsturen. Toch trok Nick Van Gelder zijn eerder voorstel om dit te doen in, op basis van het eerste parketadvies. Pas na herhaalde WOB-verzoeken en externe druk werd deze mogelijkheid alsnog aangeboden. Uw eigen beslissing noemde dit "de eerder aangehaalde principes" — maar het zijn geen principes. Het is een discretionaire praktijk die men toepast of niet toepast naargelang de druk.

4. **De juridische kaders worden stelselmatig door elkaar gehaald.** De criteria van artikel 5bis VTSv. — benadeelde partijstelling in een strafrechtelijke procedure — worden aangewend om administratieve WOB-verzoeken af te wijzen. Dit zijn twee volledig onderscheiden rechtskaders. Het FAGG is een administratief orgaan, geen parketsecretariaat. Zijn WOB-verplichtingen gelden onafhankelijk van het al dan niet bestaan van een strafrechtelijk onderzoek.

5. Wat ik verwacht van uw herziene beslissing

In het kader van uw heroverweging verzoek ik u het volgende:

5. Stel een concrete inventaris op van alle documenten — onder welke benaming ook — die vallen onder mijn verzoek van 5 februari 2026, met vermelding van titel/naam, datum, opsteller/dienst, versie en status.
6. Maak die documenten openbaar, dan wel motiveer per document, op basis van een specifieke wettelijke weigeringsgrond, waarom openbaarmaking niet mogelijk is — met toepassing van maximale openbaarheid en minimale weglating.
7. Beschrijf het zoekspoor: welke diensten, systemen, dragers, mailboxen en medewerkers werden bevraagd, en op welke datum.
8. Geef een toelichting bij de wettelijke grondslag en het mandaat op basis waarvan het overleg met het parket over de inhoud van uw weigeringsantwoorden plaatsvond.

6. Termijn en rechtsmiddelen

Overeenkomstig artikel 8bis WOB brengt de CTB/CADA binnen 30 dagen na ontvangst van de adviesaanvraag een advies uit. U dient vervolgens binnen 15 dagen na ontvangst van dat advies — of na het verstrijken van de termijn van 30 dagen — een nieuwe beslissing te nemen. Indien geen beslissing wordt meegedeeld, wordt dit beschouwd als een weigering, waartegen ik beroep zal instellen bij de Raad van State.

Ik attendeer u erop dat dit dossier inmiddels voldoende materiaal bevat om een gefundeerd beroep bij de Raad van State te ondersteunen — inclusief de door uzelf vrijgegeven documenten die de discretionaire en niet-transparante werkwijze van het FAGG documenteren.

Met de meeste hoogachting,

M. Lambrechts
admin@ikzitmeteenei.be

Bijlagen: